

הקדמה

מועצת העיתונות והתקשורת בישראל (ע"ר) הוקמה בשנת 1963 על ידי מו"לים, עורכים ועיתונאים מצד העיתונות, ביחד עם נציגי ציבור. במאי 2011 נרשמה המועצה כעמותה. מטרת המועצה, כפי שנכללו בתקנון המועצה, הן:

- לפעול למען שמירת חופש העיתונות וזכות הציבור לדעת;
- לקבוע כללים בתקנון האתיקה לעיתונאים ועיתונאים בישראל, לשקוד על קיומם ולטפל בתלונות על הפרתם;
- לפעול למען קידום הרמה המקצועית של העיתונות ובכלל זה ליזום ולארגן השתלמויות, כנסים ימי עיון והרצאות, ולפרסם מידע וחומר הדרכה, באופן עצמאי או בשיתוף פעולה עם אחרים;
- לעודד עיתונאות מקצועית ואתית ולקדם את אכיפתם של כללי האתיקה העיתונאית בישראל;
- לשמור, לקדם ולהגן על חופש הביטוי וחופש העיתונות בישראל;
- יישום המטרות יבוצע באופן יזום באמצעות כינוסים, אירועים פומביים ופרסומים תומכים; הצגת העמדות, בהתאם לצורך, בפני הממשלה, הכנסת, בתי המשפט וגופים אחרים; וקיום פעולות הסברה למען קידום מטרות אלה.

במועצה חברים: נציגי ציבור (40%); עיתונאים (30%); ומו"לים (30%).

מוסדות המועצה הם: המליאה ובה 60 חברות וחברים

הנשיאות, שהיא הגוף המבצע, ובה 23 חברים

הנשיאה (ולצידה ממלאת מקום)

בתי הדין לאתיקה

מנכ"ל המועצה

מזכירת המועצה שהיא המנהלת האדמיניסטרטיבית

יועץ משפטי של המועצה

כל חברי המועצה בכל התפקידים עושים את פעילותם בהתנדבות. כך גם היועץ המשפטי ועד לאחרונה גם מי שכיהן כמנכ"ל המועצה.

בתאריך 21 בדצמבר 2020 קיבלה ועדת הביקורת פנייה של חמישה חברים בנשיאות המועצה - פרופ' עמית שכטר, ד"ר עמית גורביץ, משר רונן, עו"ד יובל יועז ויאיר טרצ'יצקי. החמישה ביקשו מוועדה הביקורת לבחון חשש לניגוד עניינים בנוגע לדיווח של נשיאת המועצה דאז, השופטת בדימוס דליה הנשיאה, על הקמת מכון עיתונות. החמישה ביקשו מוועדת הביקורת לפעול "לקבלת חוות דעת מייעוץ משפטי חיצוני בסוגיית ניגוד העניינים בין כהונתם של הנשיא, המנכ"ל ומי מחברי הנשיאות המעורבים במיזם, לבין פעולתם במסגרת המיזם החדש".

ועדת הביקורת קיבלה אישור מנשיאות המועצה לשכור את שירותיו של יועץ משפטי חיצוני, עו"ד מרדכי בס, והוא ליווה את הוועדה בכל שלבי הבדיקה ועד לכתיבת הדוח.

מסגרת הזמן

דוח ועדת הביקורת דן באירועים שנוגעים להקמת "המכון הישראלי לעיתונות ותקשורת ע"ש חצקל צבי קלצ'ל" (להלן: המכון) החל מעשייתה, בתאריך 4 במרס 2013, של צוואה המורה על הקמת קרן, שמפירותיה יחולקו מדי שנה שני פרסים לעיתונאים, ועד להתפטרותם, ב-28 בפברואר 2021, של נשיאת המועצה דאז, השופטת בדימוס דליה דורנר (להלן - "הנשיאה") ושל המנכ"ל מר מוטי רוזנבלום ז"ל מתפקידיהם במועצה.

במסגרת הזמן הזאת עוסק הדוח הן בפעולות שעניינן הקמת המכון, כולל פעולות הרישום והקמת עמותת המכון, והן בפעולות ושיבות שהתקיימו במסגרת מועצת העיתונות והייתה להן נגיעה או עיסוק בנושאים הקשורים באופן ישיר או עקיף למכון.

מתודולוגיה:

ועדת הביקורת אספה מסמכים שונים הנוגעים להקמת המכון, בהם: מסמכים משפטיים; טיוטות לקראת רישום עמותת המכון; צוואה שמכוחה הוקם הקדש; תכתובות ווטסאפ בין החברים המעורבים בהקמת המכון; פרוטוקול ישיבה של שורת אנשים שהיו מעורבים בהקמת המכון, מיום 27.10.20. כמו כן בחנה הוועדה תמליל הקלטה של ישיבת מועצת

העיתונות מיום 14.12.20, כמו כן מכתביה של הנשיאה לנשיאות מועצת העיתונות בנושא דוח הביקורת וכן חוות דעתו של עו"ד אגמון.

דוח הביקורת מסתמך על המקורות האלה. נוסף, כי מבחינת אמינות ממצאי הביקורת תמכנו יתדותינו ב-"כלל הראיה המינהלית". דהיינו, כדי לקבוע ממצא ביקורת לא נדרשנו לראיות שיוכיחו אותו מעל ומעבר לכל ספק סביר, אלא, כפי שקבע מבקר המדינה בדוח על תוצאות ביקורת החשבונות השוטפים של הסיעות בכנסת החמש-עשרה לתקופה 1.6.1999 עד 28.2.2001:

"בסוגייה של מידת ההוכחה הנדרשת לגיבוש ממצאי המבקר, פועל המבקר, בהיותו רשות מינהלית, על-פי כלל הראיה המינהלית. די לו למבקר, לביסוס ממצאיו, בראיות שאדם סביר היה משתכנע מהן לצורך ביסוס תשתית עובדתית וקבלת החלטות. הממצאים העובדתיים העומדים ביסוד מסקנותי הם, אפוא, כאלה הנובעים, באורח סביר, ממכלול הראיות הישירות והנסיבתיות שהונחו לפני. כמובן, גם מסקנות הדוח תקפות במישור המינהלי בלבד, ואין בהן לקבוע אחריות פלילית"¹.

יצוין, שכלל המעורבים, בחריג אחד שיתואר להלן, שיתפו פעולה עם הבדיקה וענו לכל השאלות שנשאלו במהלך הביקורת ואף נתנו תשובות ענייניות לטיוטת הדוח שנשלחה אליהם. לצערנו, לא כך נהגה הנשיאה. הנשיאה אמנם השיבה לשאלות שהופנו אליה במהלך הביקורת, אך בחרה שלא להשיב תשובה עניינית לטיוטת דוח הביקורת שנשלחה אליה ובמקום לנצל את ההזדמנות שניתנה לה להגיב לממצאים לגופם בחרה לשלוח, אל ממלאת מקום הנשיאה, עו"ד ארנה לין, ואל חברות ועדת הביקורת, דרישה, חסרת יסוד בעובדות או בדין, כי ועדת הביקורת תיפסל מלעסוק בבדיקה נשוא דוח זה (מכתבה מיום 29.9.21).

להלן נתייחס, עניינית, לגוף הטענות שהעלתה הנשיאה גם בפנייתה האחרונה, תוך התעלמות מהסגנון הלא מכבד ולא מכובד של הפנייה. בשולי קטע זה נציין, כי המבוקרים

¹ וראו גם פסק דינו של בית המשפט העליון בבג"צ 987/94 - יורונט קווי זהב (1992) בע"מ נ' שרת התקשורת. פ"ד מח(5), 412, בעמ' 423-424.

האחרים, שהשיבו עניינית לביקורת, הניחו בתשובותיהם (חלקם כבר בשלב מתן התשובות לשאלות הביקורת תוך כדי הביקורת וחלקם רק בשלב מתן תשובותיהם לטיטת הדוח), את דעת הוועדה ובדוח זה לא נכללת ביקורת על מי מהם. הדבר מוכיח, אף מעבר לנדרש, כי ועדת הביקורת הייתה קשובה מאוד לתשובות, למדה אותן בלב פתוח ובנפש חפצה ולא היססה, כשהדבר נדרש לנוכח התשובות, לחזור בה מממצאים שנקבעו לכאורה בשלב הקודם.

יצוין, שהוועדה התלבטה בשאלה האם, לנוכח העובדה שהנשיאה והמנכ"ל התפטרו מתפקידיהם במועצה תוך כדי מהלך הביקורת, נותר עדיין טעם בהשלמת הביקורת ובהגשת דוח, שהרי ניגוד העניינים הנטען נעלם, ממילא, משתמה כהונתם. מסקנת הוועדה הייתה כי יש מקום לסיים את הבדיקה ולכלול את מסקנותיה בדוח. זאת, מכיוון שמעבר לעניין התנהלותם האישית של הגורמים המעורבים, כפי שיפורט להלן בדוח, הבדיקה הוליכה לממצאים, למסקנות ולהמלצות שמן הראוי ליתן עליהם את הדעת ולהפנימם לרוחב התנהלותה של המועצה. ואנו מקוות שההמלצות והמסקנות יהוו תשתית לקביעת נהלים חדשים לפעילות המועצה בעתיד.

נושאי המשרה שהתנהלותם נבדקה

ועדת הביקורת בחנה את מעורבותם של כמה נושאי משרה:

הנשיאה

מ"מ נשיאת המועצה, עו"ד ארנה לין;

פרופ' מוחמד ותד, חבר נשיאות המועצה, נציג ציבור;

פרופ' חיליק לימור, חבר נשיאות המועצה וראש בית הדין לאתיקה של המועצה, נציג ציבור;

ד"ר ענת פלג, חברת נשיאות המועצה, נציגת ציבור;

עו"ד טלי ניר, חברת נשיאות המועצה, נציגת ציבור;

כל החברים המנויים לעיל קיבלו מוועדת הביקורת מכתבים עם שאלות שנגעו למעורבותם הלכאורית בהקמת המכון ולניגוד עניינים אפשרי בין חברותם במוסדות מועצת העיתונות לבין פעילותם להקמת המכון.

נאמר כבר בשלב הזה שכל החברים והחברות, למעט, כאמור לעיל, הנשיאה, ענו באופן ענייני לשאלות שנשאלו.

ועדת הביקורת מצירה על מותו ללא עת של מר מוטי רוזנבלום ז"ל, והדוח לא יעסוק בפעולותיו. עוד כדאי לומר כבר בשלב הזה: תשובותיהם של פרופ' מוחמד ותד, פרופ' חיליק לימור, ד"ר ענת פלג, עו"ד טלי ניר ועו"ד ארנה לין הניחו את דעת הוועדה.

פרק ראשון – מסקנות והמלצות הביקורת (תקציר מנהלים)

1. מסקנות

1. מועצת העיתונות היא גוף ציבורי, או, למיצער, דו-מהותי. מכאן, שעל נושאי המשרה בה חלות חובות מתחום המשפט הציבורי, ובהן: החובה להימנע מלהעמיד עצמם במצב של ניגוד עניינים בין תפקידם במועצה לבין פעילויות, או תפקידים אחרים, שבהם הם עוסקים - בין בשכר ובין בהתנדבות - והחובה לתת גילוי מלא ונאות באשר לעניינים העלולים, ולו למראית עין, להעמיד אותם במצב של ניגוד כזה. החובות האמורות חלות במלואן גם כשמדובר בנושאי משרה במועצה בהתנדבות.

2. על כל נושאי המשרה במועצה לראות את האינטרס של המועצה לנגד עיניהם בפעילויות שלהם בשדות, בעיסוקים ובמעגלים שמשיקים, חופפים או דומים, למטרות מועצת העיתונות ופעילות המועצה לקידום המטרות האלה. זאת, בין אם מדובר באינטרס לדאוג למשאבים חומריים של המועצה ובין אם מדובר באינטרס לדאוג למשאבים סימבוליים: מיתוג; שם טוב; יוקרה; מעמד ציבורי; קשרים בקרב קובעי מדיניות וכיוצא באלה.

3. מטרות המכון כפי שנוסחו במסמכי היסוד שלו חופפות באופן רחב למטרות המועצה.

4. פעילות הנשיאה להקמת המכון תוך כדי כהונתה כנשיאת מועצת העיתונות העמידה אותה במצב של ניגוד עניינים בין תפקידה במועצת העיתונות לבין פעילותה להקמת המכון. זאת, בעיקר, בשל האופן שבו תכננה הנשיאה לממן את פעילות המכון, ומכוונתה לתעל את חלוקת הפרסים השנתיים מאת ההקדש אל המכון.

5. ניגוד העניינים נולד קונקרטיית כאשר עלתה האפשרות המעשית להקמת המכון לעיתונות, וכאשר נדמה היה לנשיאה שקם מקור כספי למימון הקמת המכון. אלה היו כספי ההקדש, שהוקם עוד בשנת 2019 (ב-17.12.19 החליטה הנשיאה למנות את עו"ד ליאב מנחם ומר מוטי רוזנבלום ז"ל כנאמני ההקדש, והרישום עצמו הושלם סופית ביום 15.5.2019)
6. לנוכח האמור, היה על הנשיאה לתת גילוי נאות בפני המועצה, מייד עם היוולד הכוונה לפעול להקמת המכון כאמור, ולכל המאוחר בחודש אוקטובר 2020. הנשיאה לא פעלה כך ורק ב- 14.12.2020, כאשר הפעילות להקמת המכון כבר הייתה בשלב מעשי מתקדם, מסרה למועצה מידע על כך. יתירה מזו, גם המידע שהנשיאה מסרה למועצה באותו מועד היה חלקי ומטעה.
7. יתירה מזו על פי המסמכים שבידי ועדת הביקורת, המצווה העניקה את הכוח למנות נאמנים להקדש שיוקם מכספי מכירת הדירה בברלין ל-"נשיא מועצת העיתונות" או בלשון המקור (באנגלית): the Head of the Council of Press in Israel
8. מכיוון שהתפקיד, שהוטל על הנשיאה, על פי צוואת המנוחה, למנות את נאמני ההקדש, הוטל עליה בתוקף היותה נשיאת מועצת העיתונות, הרי שהחובה להימנע משימוש בסמכותה האמורה באופן שינגוד את אינטרס המועצה הייתה חייבת להדריך את פעולותיה בעניין זה שבעתיים.
9. על הנשיאה היה לשקול בעת ההיא את האפשרות להציע לנאמני ההקדש, שכאמור רצון המצווה הייתה שימונו בידי נשיאת מועצת העיתונות בתור שכזו, לחלק את שני הפרסים במסגרת מועצת העיתונות. אבל ההצעה הזאת כלל לא הועלתה בידיה בפני חברי מועצת העיתונות, כך שהעניין לא נודע ולא נדון בעת שניתן היה אולי לשנות את מהלך הדברים ולהשפיע.
10. ואילו היה ההקדש מאפשר להקצות חלק מהכספים למנהלה וארגון, על אחת כמה וכמה שהאינטרס של המועצה צריך להיות קודם, בעיני הנשיאה, לאינטרס של כל גוף אחר.

11. האופן שבו הנשיאה הציגה את השתלשלות העניינים אינו עולה בקנה אחד עם המסמכים והעובדות כפי שנאספו ע"י ועדת הביקורת.

המלצות

נקדים בראש פרק זה ונאמר, כי לנוכח המסקנות האישיות הלא פשוטות באשר להתנהלותה של הנשיאה, היה מתבקש כי הוועדה תמליץ המלצות אישיות ביחס אליה. אולם, לנוכח העובדה שהנשיאה התפטרה מתפקידה כבר בסמוך לפתיחת הביקורת ושוב אינה נושאת בתפקיד כלשהו במועצה החלטנו כי אין טעם בשקילת המלצות אישיות כאלה ביחס אליה.

כמו כן, לנוכח התשובות שקיבלנו משאר המבוקרים באנו לידי מסקנה כי הביקורת לא העלתה די ראיות שיש בהן כדי לבסס מימצאים ביחס להתנהלות האישית של מי מהם.

כפי שיפורט להלן, הוועדה כן ממליצה, במבט צופה פני עתיד, לכלול בנוהל המועצה למניעת ניגוד עניינים הוראות ברורות שימנעו כהונה במקביל כנושא משרה במועצה ובגוף דוגמת המכון.

1. ועדת הביקורת מאמינה, שבכל מקום שבו מוטלת על בעל תפקיד במועצה, מתוקף תפקידו במועצה - אקס אופיציו - מטלה, כגון מה שקרה במקרה הנוכחי, שבו קבעה המנוחה גב' קלצל בצוואתה כי בנסיבות מסוימות ימנה נשיא מועצת העיתונות נאמנים להקדש שייסוד על פי הצוואה, עליו להפעיל את שיקול דעתו בעשיית המינוי באופן שלא ינגוד את אינטרס המועצה.

2. בכל מקרה של חשש לקיומה של אפשרות ממשית לניגוד עניינים, יש לתת גילוי נאות בהקדם האפשרי, סמוך להתהוות החשש. דהיינו, לגלות למועצה את העובדות והנסיבות במלואן, כדי שתהיה בפניה אפשרות לשיקול את הדרך הנאותה לניטרול ניגוד העניינים.

3. ועדת הביקורת ממליצה לגבש נוהל למניעת ניגוד עניינים, שבו, בין היתר, ייקבע מה המידע שכל בעל תפקיד במועצה יידרש למסור ערב כניסתו לתפקיד וכן מתי וכיצד עליו לתת

גילוי נאות אם וכאשר נוצרות, במהלך כהונתו, נסיבות בהן עולה חשש לניגוד עניינים בפעילותו.

4. הוועדה ממליצה גם, שבנוהל ייקבע, בין היתר, כי נושא משרה ביצועית במועצת העיתונות לא יוכל לכהן במקביל במשרה ביצועית בגוף אחר, דוגמת המכון, שהכהונה בו תעמיד את אותו נושא משרה במצב של ניגוד עניינים מול כהונתו במועצת העיתונות.

פרק שני - גוף הדוח:

א. הפרק העובדתי

בפרק הזה נפרוס את מסכת העובדות כפי שהיא מצטיירת מהמסמכים שאספנו, מהתשובות שקיבלנו מכמה מחברי המועצה, מהקלטה של ישיבת המועצה מ-14.12.2020 וממידע שקיבלנו במהלך האיסוף והתחקיר לקראת כתיבת דוח זה.

1. ביום 4.3.2013 חתמה גברת קארי (קתרין) רחל סופי קלצל, אזרחית ישראל, על צוואתה (להלן: הצוואה) ובה הורתה למכור, בבוא העת, רכוש בגרמניה שתמורתו תשמש להקמת קרן נאמנות, שינהלו אותה יחדיו גברת חנה פולאק וגברת צופית חיים. אם מי מהן, או שתיהן, נאמר בצוואה הכתובה באנגלית, לא תרצה לשמש כנאמנה של הקרן, יש לפנות לראש מועצת העיתונות בישראל, שימנה נאמנים לקרן במקומן.

או כפי שנאמר בצוואה² If any of them will not be able or not be willing to act as Trustee, she will be replaced by another trustee to be nominated by **the Head of the Council of the Press in Israel**.³ (ההדגשה אינה במקור).

² בסעיף 8C לצוואה.

³ הבאנו את נוסח המקור האנגלי כדי להבליט, שהוראת הצוואה בדבר זהות הממנה התייחסה לא לאדם מסוים אלא לתפקיד "ראש מועצת העיתונות".

העיזבון, נאמר בצוואה, יקים קרן על שם אביה של המורישה, מר חצקל צבי קלצל, שתחלק מדי שנה מפירותיה שני פרסים לעיתונאים עבור כתבות או מאמרים בעיתונות הישראלית, כתובים על ידי עיתונאי ישראל עבור כלי תקשורת ישראלי בכל שפה. פרס אחד לעבודה בתחום הפוליטי ופרס אחד לעבודה בתחום שאינו פוליטי.

2. גב' קלצל הלכה לעולמה, וביום 4.3.2018 ניתן צו לקיום הצוואה.

3. ביום 17.2.19 הוגשה בקשה לרשם ההקדשות לרישום הקדש, על פי הצוואה, בשם "קרן חצקל צבי קלצל" (להלן הקרן), שמטרתה: "הקמת קרן להענקת פרסים לכותבי מאמרים/כתבות בעיתונות הישראלית." כספי ההקדש יהיו כספים "אשר יתקבלו ממכירת נכס מקרקעין בברלין, גרמניה".

נאמני ההקדש, כפי שנמסר לרשם ההקדשות, הם מר מרדכי רוזנבלום ועו"ד ליאב מנחם. לבקשה לרישום מצורף מכתב של שופטת בית המשפט העליון בדימוס ונשיאת מועצת העיתונות, המאשר כי מתוקף סעיף 8C לצוואה ממנה הנשיאה את ה"ה רוזנבלום ומנחם כנאמני ההקדש.

4. ביום 6.3.19 עידכן עו"ד ליאב מנחם, מנהל העזבון, את רשם ההקדשות, כי הנאמנות אשר מונו על פי הצוואה - גברת חנה פולאק וגברת צופית חיים - ביקשו להשתחרר מתפקידן, ובהתאם לסעיף 8C לצוואה מונו נאמנים אחרים על ידי נשיאת מועצת העיתונות. 5. ביום 10.4.2019 מתבקש מנהל העזבון להמציא אסמכתא לכך שהנאמנות לא מעוניינות בתפקיד ואסמכתא שנשיאת מועצת העיתונות מינתה נאמנים אחרים. המסמכים המבוקשים הוצגו לרשם ההקדשות.

6. ביום 15.5.2019 שולח רשם ההקדשות לעו"ד ליאב מנחם, מנהל העזבון, דרישה להמציא אישור מהבנק על פתיחת חשבון נאמנות נפרד להקדש על שם הנאמנים, והפקדת נכסי ההקדש באותו חשבון.

7. באותו תאריך, 15.5.2019, מתקבל אישור על רישום ההקדש ע"ש חצקל צבי קלצל ז"ל שמטרתו: "להעניק שני פרסים שנתיים - לעיתונאי ישראלי, שכתב מאמר/כתבה עבור אמצעי תקשורת מקומי, אחד פוליטי ואחד לא פוליטי בכפוף להוראות הצוואה".

וכי שני נאמני ההקדש הם עו"ד ליאב מנחם ומר מרדכי רוזנבלום. עד כאן השתלשלות העובדות בנושא הקמת ההקדש.

8. במהלך איסוף החומר לצורך הביקורת הגיעה לידי צוות הביקורת תכתובת ווטסאפ, שהתנהלה בתקופה הנבדקת בקבוצת ווטסאפ בשם "המכון הישראלי לעיתונות", שכללה, כעולה מן החומר, את הנשיאה, את מר רוזנבלום ז"ל, שהקים את הקבוצה וניהל אותה, את עו"ד ארנה לין; את מר אריק בכר; את פרופ' חיליק לימור; את עו"ד טלי ניר; את פרופ' מוחמד ותד; את גב' אתי יודקובסקי; את גב' תמי ליטני; את מר דורון גלעזר ואת ד"ר תהילה אלטשולר. מאוחר יותר הצטרף מר גולן יוכפז, שנבחר להיות מנכ"ל המכון.

נציין, כי הנשיאה, במכתבה המוזכר לעיל (מיום 29.9.21), טענה, בין היתר, כי "טוב יהיה אם המועצה ויועציה המשפטיים יבדקו אם עצם השימוש על-ידי ועדת הביקורת בהתכתבויות פרטיות, ואף בלי לציין את האופן שבו הגיעו אליה, הוא חוקי וראוי". נניח אפוא את דעת הנשיאה. התכתובת בקבוצת הווטסאפ הגיעה לידי הביקורת בדרך חוקית והשימוש בחומר זה חוקי וראוי בהחלט. זאת, לנוכח הממצאים העולים ממנו. ממצאים, שכפי שיפורט להלן, רחוקים מלהיות בתחום "התכתבויות פרטיות" והם נוגעים בבירור לשאלות שבדיקתן הוטלה על ועדת הביקורת.

מחילופי הדברים בקבוצת הווטסאפ, עולה השתלשלות עובדתית כמתואר להלן:

- קבוצת הווטסאפ הוקמה ב-28.10.2020
- כבר ביום 27.10.2020 מתקיימת ישיבה בנושא המכון, בהשתתפות: הנשיאה; עו"ד טלי ניר; תמי ליטני; פרופ' חיליק לימור; עו"ד ארנה לין.
- בישיבה מדווחת הנשיאה לנוכחים: "אני רוצה לדווח לכם על הנתונים של העמותה החדשה: מדובר ב-10 מיליון ש"ח. הקרן והריבית גם תהיה שלנו. נצטרך לתת 2 פרסים בשנה - אולי עדיף בשנה השנייה לפעילות ... עו"ד ליאב מנחם ירשום את העמותה ... אני מתכוונת לתת הלוואה לעמותה 250,000 ש"ח כדי שנוכל מיד להתחיל לטפל עד שהכספים יגיעו. אנחנו צריכים תוכנית לשנה לפני הקורונה" (מתוך פרוטוקול הישיבה, שנרשם ע"י עו"ד ארנה לין והופץ בקבוצת הווטסאפ).

מהאמור לעיל, ומהתשובה שוועדת הביקורת קיבלה מאת הנשיאה לשאלה שהפנתה אליה בעניין זה, עולה, שהנשיאה ראתה בכספי ההקדש מקור למימון פעילותו של המכון⁴.

- בהמשך מתקיים בקבוצת הווטסאפ דיון לגבי מטרות המכון:
עו"ד טלי ניר: האם הולכים לכיוון חינוך בני נוער לכיוון חיזוק העיתונות הנשיאה: רוצה להשפיע על דעת הקהל ומיד! חינוך זה בסדר אבל ייקח זמן.
ואז מציעה עו"ד טלי ניר למנות מנכ"ל, והנשיאה מדגישה: הכי חשוב מנכ"ל/ית - תשאירו לי את עניין התשלום.
עו"ד טלי ניר לוקחת על עצמה את ניסוח "דרישות התפקיד" למנכ"ל. כמו כן, טלי ניר, חיליק לימור ותהילה אלטשולר לקחו על עצמם למיין את קורות החיים של המועמדים ולראיין אותם בזום.
- ב-28.10.2020 מבשרת הנשיאה לחברי הקבוצה בווטסאפ: הסכום המינימאלי שיעמוד לרשותנו הוא 350,000 שקל שנתית פרי השקעה שמרנית.
ובהמשך מוסיפה: אם יתעורר הצורך ניתן להגדילו. למכור אגרות חוב ולקנות באחוז מסוים כמובן מניות. ליאב עומד לרשום את העמותה ביקשתי שבראשה יעמוד נשיא. זה יותר מכובד.
- בשבת, 31.10.2020, מפיצה עו"ד טלי ניר בקבוצת הווטסאפ טיוטת מודעה לגיוס מנכ"ל/ית.
עו"ד ארנה לין מגיבה: הייתי שמחה אם היינו מבקשים גם ידיעה טובה באנגלית בדיבור בקריאה ובכתיבה. זה נראה לי חיוני.
הנשיאה: מסכימה.
ד"ר תהילה אלטשולר מבקשת מעו"ד ארנה לין פרוטוקול של הישיבה שבה לא נכחה. (הכוונה לישיבה שהתקיימה ביום 27.10.20)

⁴ מתוך הגינות כלפי הנשיאה, ולמען שלימות התמונה, יצוין, שהנשיאה חזרה בה מאוחר יותר מהכוונה לעשות בכספי ההקדש שימוש בניגוד למטרותיו.

- ביום ד', 25.11.2020, שולחת עו"ד טלי ניר שוב את טיוטת המודעה בקבוצת הווטסאפ בליווי שאלה: תגידו אם יש אישור להעביר למתאימים ואז כולנו ננסה? יצוין, כי הקול הקורא שנוסח מציב כדרישות לתפקיד, בין השאר: ניסיון מעשי בעבודה בעולם התקשורת, היכרות מעמיקה עם מפת התקשורת והפוליטיקה הישראלית, ניסיון ניהולי של שנתיים לפחות.
הנשיאה מציעה לחכות עד למומלץ ורשבסקי.
- ביום ד', 2.12.20, צורפו לקבוצת הווטסאפ אריק בכר ופרופ' מוחמד ותד.
באותו מועד מודיע מוטי רוזנבלום ז"ל: השופטת ביקשה ממני להודיע לחברות ולחברים על הסכמתו של גולן יוכפז לכהן כמנכ"ל המכון הישראלי לעיתונות ותקשורת. נאחל לו כולנו בהצלחה. בהמשך צורף גם גולן יוכפז לקבוצת הווטסאפ.
- ביום ד', 9.12.20, כותבת ד"ר תהילה אלטשולר בקבוצת הווטסאפ: בהינתן העובדה שלמיזם החדש מונה כבר מנכ"ל וכדי למנוע חשש לנראות של ניגוד עניינים בינו לבין מועצת העיתונות - הן בשל כך שבעלי תפקידים בכירים במועצה הם ממקימי המיזם - אני חושבת שראוי ונכון לדווח במפורט על העניין בישיבת מליאת המועצה הקרובה ביום שני.
- הנשיאה מגיבה: ראשית יש לסיים את פרשת ההצבעה ביום שני. המכון עוד בהליך גיבוש עניינים כספיים וכדומה. על פי התוכנית תהיה השקה מקווה עד סוף החודש. בגדרו מבדלים עצמנו מהמועצה ובשמחה אודיע על כך.
ועוד מוסיפה הנשיאה: ההצבעה היא קריטית. בכל מקרה אבקש להשאיר לי בלבד להחליט על ההודעה. לחברינו שאינם חברי מועצה אסביר שמדובר בהצבעה של מליאת המועצה.
- ד"ר אלטשולר עונה: בכל הכבוד, דעתי שונה. לא ניתן לקיים את ההצבעה על הרפורמה במועצת העיתונות - בייחוד כהצבעה קריטית - ביום שני, מבלי שחברי הגוף המצביע יהיו מודעים לתהליך המתקדם של הקמת המכון, לתחומי הפעילות שלו ולחיכוך האפשרי עם המועצה.

יש פה עניין של מראית עין שגורם לי חוסר נוחות. לדעתי, יבואו אלינו בטענות על כך בהמשך. אשמח לשמוע את דעת החברים האחרים.

- ולכך עונה הנשיאה: אין לי כוח לאישה הזאת. מוטי חושב שאני צריכה לענות מה דעתך? לגוף העניין אין שום ניגוד עניינים. המכון הוא גוף חינוכי שבהעדר כסף רישום שלא הסתיים לא קיים. במקום להצביע היא רוצה לערוך דיון על המכון.

- פרופ' מוחמד ותד מגיב: לא ממש ברור לי היכן ניגוד העניינים. למיטב הבנתי המכון הוא מוסד חינוכי בעוד שהמועצה היא גוף ביצועי. מכאן שגם לא מובן לי נושא מראית העין.

- עו"ד ארנה לין: להבנתי כשיקום המכון הוא מיועד למלא את המקומות שהמועצה לא עוסקת בהם של חינוך לחופש ביטוי, במיוחד של בני נוער, הכשרות, קידום האיכות העיתונאית, לובי, חקיקה, השפעה על דעת קהל לצורך הגנה פרואקטיבית על מקצוע העיתונות וחופש הביטוי וכו'. לא רואה שיהיה ניגוד עניינים.

- גב' תמי ליטאני: אומנם חובשת כובע אחד בלבד, אבל לא רואה את הבעייה. אלה שני גופים שונים בהגדרתם ובאופיים. המכון המתגבש מבקש לפעול בשדות שזרים למועצת העיתונות.

- מר דורון גלעזר: זה אכן עניינם של אלו שחובשים שני כובעים. אבל לו הייתי בנעליהם, הייתי מדווח לעמיתי במועצת העיתונות על הקמת המכון, לא רק מתוך תחושת חברות, אלא גם כדי למנוע לזות שפתיים.

- הנשיאה: אכן זו התוכנית.

- אלטשולר: זו הייתה בקשתי לכתחילה. אין כל רע בבקשה ליצור גילוי נאות כפי שאנחנו דורשים מן העיתונאים שאת הקוד האתי עבורם כתבנו בעצמנו.

- ביום א' 13.12.20 הוסרה ד"ר תהילה אלטשולר מקבוצת הווטסאפ.

9. בתאריך 2.12.2020 נחתמת, בידי הנשיאה ובידי מוטי רוזנבלום ז"ל, בקשה לרישום עמותה בשם "המכון הישראלי לעיתונות ותקשורת ע"ש חצקל צבי קלצל" (להלן העמותה).

כתובת העמותה כפי שנמסרה היא שדרות הרצל 90 ירושלים, אצל הנשיאה. מייסדי העמותה⁵ הם שניים: הנשיאה ומרדכי רוזנבלום. הבקשה מוגשת לרשם העמותות בהמשך אותו חודש.

10. ביום 14.12.2020 התקיימה ישיבת מליאת מועצת העיתונות. בפתח הישיבה עידכנה הנשיאה את המועצה בקשר למכון וכך אמרה:

לפני שאני ממשיכה ומעבירה את השרביט למוטי, אני רוצה בכל זאת לספר לכם בשורה משמחת. אתם ודאי יודעים שמזה שנים אני חולמת על הקמת מכון לעיתונות ותקשורת שיתמקד בחינוך והטמעת ערכי חופש הביטוי בקרב הנוער, הציבור אבל בעיקר בנוער. ללמד אותם קריאה נכונה של עיתונות ונעזרתי במספר חברים, תהילה וטלי עזרו לי וניסחו עבורי את הטיטה הראשונה של המכון הזה, **זה היה לפני מספר שנים** (ההדגשה אינה במקור).

לפני כמה שבועות חלה התקדמות משמחת אך נשאר עוד עניינים פתוחים ואני החלטתי להביא לידיעתכם ולספר לכם מי מהחברים עוזרים לי בדבר הזה שאם יתגשם הוא גם ישפיע להערכתו על הדמוקרטיה שלנו ויחזק אותה, אולי יגביר את האמון בעיתונות וגם במועצה שלנו. החברים הם כמובן תהילה אלטשולר וטלי, עו"ד ארנה לין שהצטרפה ולאחרונה ביקשתי ממוחמד וענת (פלג). אני אדווח כמובן שהמכון הזה יוקם ונשמח כולם.

אחרי הודעתה של הנשיאה נמסרה רשות הדיבור לחברים אחרים במועצה והדיון עסק בנושא אחר, קבלת אגודת העיתונאים בתל אביב כחברה במועצת העיתונות ואחרי הדיון התקיימה הצבעה שמיית, וההצעה לקבל את אגודת העיתונאים התקבלה.

ואז מקבלת את רשות הדיבור נעמה סיקולר, עורכת גלובס:

רציתי לשאול לגבי המכון שעליו סיפרה השופטת בתחילת הדברים. האם עשויה להיות לו נגיעה לפעילות המועצה? אני מבינה שפעילים במועצה יפעלו גם שם ונראה לי שזה יוצר ניגוד עניינים והתנגשות. מה המטרות של המכון? מה המהות שלו? האם

⁵ מאוחר יותר, תוך כדי תהליך רישום המכון אצל רשם העמותות, נוספו לרשימת המייסדים אישים נוספים.

יש חוות דעת משפטית שאכן לא נוצר ניגוד עניינים ומה המטרות? כי זה נשמע לי מאוד דומה לפעילות של המועצה.

הנשיאה:

המכון עוד לא חי וקיים, החברים עוזרים לי, אנחנו בדקנו את זה ואנחנו לא מטפלים בשום דבר שקשור למועצה, אנחנו מטפלים בחינוך של ילדים, כך שאין שום ניגוד עניינים. החלום שלי הוא להיכנס לבתי ספר ולהדריך אותם לקרוא עיתון ובאוריינות עיתונאית.

נעמה סיקולר:

זו עמותה?

הנשיאה:

מועצת העיתונות היא גוף ביצועי שיש לו סמכויות חשובות שאני מאוד רוצה שיתפתחו, זה משהו אחר לגמרי. המועצה היא רגולטור. אם אתם יודעים אחד מההישגים של המשפטנים של המועצה היה לקבל פסקי דין של בית המשפט העליון שתקנון האתיקה שלנו הוא התקנון של המקצוע. יש לזה השלכה משפטית בהתגוננות מפני לשון הרע. המועצה עוסקת בכל מיני תחומים בתקנון וכו', אני עוסקת בחינוך.

נעמה סיקולר:

חשבתם למזג את הפעילות של המכון עם הפעילות של המועצה?

הנשיאה:

אני מאמינה שכשחשבת על זה, גיליתי שבארה"ב יש מכון כזה משנת 46 שזה יפה.

נעמה סיקולר:

יש מנכ"ל לארגון החדש?

הנשיאה:

אני מקווה (ההדגשה אינה במקור).

נעמה סיקולר:

מנכ"ל בשכר?

הנשיאה:

זה מכון, אני לא מוסרת פה פרטים, כשהוא יהיה רשום כעמותה נדע לגבי הכסף,
הצד הכספי עוד לא נסגר (ההדגשה אינה במקור).

נעמה סיקולר:

האם אנחנו בטוחים שלא צריך חוות דעת משפטית?

הנשיאה:

אני לא שומעת אותך, חבל על הזמן

תהילה:

אתם עושים פה מעשה נבלה מנוגד לכל מוסר בסיסי, אני החזקתי מעמד עד עכשיו,
שמי הוזכר ביחס לארגון שמוקם עכשיו. לארגון הזה כבר יש מנכ"ל בשכר, ואתם
אומרים דברים שאינם נכונים.

הנשיאה:

עוד לא... היא מבזה אותי.

ד"ר תהילה אלטשולר:

זה מעשה שלא יעשה, לא הלכתי לעיתונות ולשום מקום כי חिकיתי לגילוי הנאות כאן,
אבל לשקרים אני לא מוכנה.

הנשיאה:

אני רוצה הגנה עצמית.

ד"ר תהילה אלטשולר:

יש יותר מאשר מעט ניגודי עניינים בין המכון הזה לבין מועצת העיתונות ברמה
שחייבה היום גילוי נאות עוד לפני ההצבעה. לארגון הזה מתוכנן מנכ"ל בשכר ויש פה
כוחות שנאבקים לא למנות מנכ"ל בשכר למועצת העיתונות. הגופים האלה יש ביניהם
ממשק שחייב לתפיסתי סוג של גילוי. בקול קורא הוזכרו תפקידים שדומים למועצת
העיתונות לא רק תפקיד חינוכי. אחרת לא היו ממנים לתפקיד המנכ"ל עיתונאי בכיר

אלא מישהו באוריינות תקשורתית. אני חושבת שנעשה פה מעשה לא מקובל בשום קנה מידה. הואיל ושמי הוזכר שם אני לא רוצה להיות חלק מהדבר הזה. גם זה צריך להיות פה בגילוי לפני שאנחנו ממשיכים בדיון. אם מישהו מנסה לעשות היום תהליך ולקבל אנשים להצבעה בניגוד לתקנון, אז גם אני יכולה להגיד את הדברים שלי ומועצת העיתונות צריכה להתנהל לפי מינהל תקין ומרגיז אותי שזה מתנהל בכזאת כוחנות. זה לא הוגן.

הנשיאה:

לא הוצאתי גרוש, כי עדיין הכסף לא הגיע. אני מצפה ממך לסליחה תהילה. משום שאת לא מתמצאת במה שקורה. נכון שיש לי מועמד למנכ"ל אבל עוד לא שילמתי לו גרוש כי אין לי כסף. אני לא רוצה לעסוק בעניינים של רגולציה, אבל בסופו של דבר זה חלום שאני חושבת שהוא יתגשם.

כל מה שאמרתי נכון. המוסד הזה הוא בהקמה ובכלל לא הייתי אומרת את הדברים, אבל אנשים ביקשו אז סיפרתי. אין מנכ"ל בשכר כי אין עדיין שכר. אני מאוד מרוצה מהמנכ"ל אבל עוד אין כסף.

ד"ר תהילה אלטשולר:

אם אנחנו אומרים שבמועצת העיתונות לא יהיה מנכ"ל בשכר אז זה משהו שצריך להגיד.

הנשיאה:

את אומרת שאני משקרת אבל את לא מתמצאת בעובדות, ציינתי אותך כאחת מהמייסדים של המכון, כל מה שאמרתי הוא מדויק.

שום דבר עוד לא סגור, וסיפרתי את עיקרי הדברים. אני מבקשת שתהילה לא תקרא לי שקרנית ולא תיכנס לדבריי. עכשיו אנחנו עוד לא מדברים על המכון כי הוא עוד לא קיים. חבל שתהילה שחשבתי שתוכל לעזור לי, לא תוכל להמשיך לעזור לי. טוב, חברים, אנחנו צריכים לדבר על מועצת העיתונות, להחליט מה לעשות עם המחלוקת בינינו.

עו"ד יובל יועז:

אני רוצה לשאול לגבי הודעתך על הקמת המכון. אמרת שלא הייתה חוות דעת משפטית לגבי ניגוד עניינים ואין ניגוד עניינים. השאלה שלי היא זו: מהפרטים המועטים שנמסרו לנו כאן בישיבה, שזה נודע לי פעם ראשונה, לי זה נשמע שיש לא מעט ניגודי עניינים ויש טעם לפגם בכך שכמה וכמה מבכירי מועצת העיתונות לרבות הנשיאה והמנכ"ל מקימים... גברתי הנשיאה, אמרת שהמכון יעסוק בנושאים אחרים מהמועצה, גם אם זה המצב יש בעיה בכך. למשל, אם יבוא תורם גדול וירצה לתת תרומה, לאילו מהגופים תנתב המועצה את התרומה?

הנשיאה:

אני לא רציתי להיכנס לזה, אנחנו גומרים את הקדנציה ויהיה לכם נשיא אחר למועצה. ד"ר תהילה אלטשולר:

יש פה משהו לא הגון שאת עושה. נדמה לי שאנחנו מאוד עסוקים בלהחיל את תקנון האתיקה על עיתונאים אך לא על עצמנו.

הנשיאה:

אני רוצה להתקדם. יש הצעה רצינית של יאיר וצריך להתייחס אליה, יש הצעה שלי, בואו נתקדם. המכון זה דבר שעוד לא נולד, לצערי. אני לא אשאר פה לעולם, יובל יקירי. אגב, אם יש עוד חברים שהנושא של אוריינות עיתונאים מעניין אותם והם רוצים להתעסק בזה, אני אשמח שהם יפנו למכון.

עו"ד יובל יועז:

אמרה תהילה שהקול הקורא למנכ"ל כלל הרבה יותר דברים מאשר אוריינות תקשורת ועוד נושאים שחופפים לתחומי העיסוק של המועצה.

הנשיאה:

תיכף אתה תראה. יש פה מסמך שתהילה הכינה.

נעמה סיקולר:

אבל תהילה אומרת שהיא לא מרגישה בנוח והיא מתנערת מהדבר הזה.

עו"ד יובל יועז:

גם לא שמענו הכחשה. את הצבת את תהילה כמייסדת אבל תהילה נותנת לנו פרטים שאתם מכחישים אותם אז אני חושב שאנחנו צריכים לרדת לחקר העניין הזה, הוא רלוונטי.

הנשיאה:

אבל לא עכשיו, מפני שאנחנו כרגע לא מצביעים על זה.

נעמה סיקולר:

אם את חשבת שצריך להציג את זה בתחילת הדברים, אנחנו צריכים להתייחס. למשל, אני חושבת שלפני שמוקם המכון, צריכה להיות חוות דעת משפטית לגבי ניגוד העניינים.

הנשיאה:

בסדר, שמעתי ועכשיו אפשר להמשיך את הישיבה הזאת?

נעמה סיקולר:

נרשום לפרוטוקול שאמרת שזה מוסכם.

מוטי:

בסדר

יאיר:

אגב, יש לי שאלה. למה המכון הזה צריך מנכ"ל בשכר? נראה לי שמנכ"ל בהתנדבות יכול לעשות עבודה טובה.

עו"ד ארנה לין:

יאיר, אני מבקשת להגיד כמה מילים. חברים אני לא רוצה להאריך בדיון ויש לנו נושא חשוב לסדר היום. המכון הוא מכון פרטי, הנשיאה במשך עשר שנים שאני מכירה אותה ניסתה להביא תורמים וכספים למועצה, אבל זה לא פשוט שהרי המועצה לא רוצה להיות קשורה לאף אחד. מכון פרטי יכול לעשות עם תורם פרטי כל מיני דברים, להביא מנכ"ל, לקבל חוות דעת כזו או אחרת על פעולת המכון הפרטי, כל הדברים

האלה לא מעניינה של מועצת העיתונות. המכון לא מתעסק בענייני אתיקה, אלא בעיקר בחינוך, בחופש ביטוי וכו'. אין חוות דעת משפטית כי לא היה צריך כזאת, כי אין ניגוד עניינים, אבל עכשיו כדי להרגיע את כולם, כשהמכון יקרום עור וגידים נכין גם חוות דעת משפטית מסודרת כי מי רוצה שיהיו ניגודי עניינים. עכשיו בטובכם בואו נעבור לנושאים הבאים שעל סדר היום.

עו"ד יובל יועז:

ארנה, מה יקרה אם מועצת העיתונות תחליט שהיא כן רוצה לקבל תרומות מגוף פרטי?

יאיר:

אגב, למועצת העיתונות יש נוהל קבלת תרומות. אני לא יודע מי החליט שמועצת העיתונות לא מקבלת תרומות או לא יכולה לקבל תרומות.

עו"ד יובל יועז:

הקביעה הנחרצת שאין כאן ניגוד עניינים נראית לי קצת נמהרת.

עו"ד ארנה לין:

על כל שאלה תהיה תשובה. יובל, אם מועצת העיתונות תחליט שהיא יכולה לקבל כספים מתורמים פרטיים ובאיזו צורה אז ברור שאנחנו נעלה את הנושא לסדר היום. אך אין סיבה להתעסק בזה כרגע. אני רוצה להתקדם לסדר היום.

יאסר עוקבי:

כבוד השופטת אמרה שיש לה מועמד למנכ"ל, היא יכולה לחשוף בפנינו.

עו"ד ארנה לין:

יאסר זה לא עובד ככה, זה גוף פרטי שעוד לא הוקם. השופטת נתנה גילוי נאות, משום שאנשים ביקשו ממנה לתת גילוי נאות. זה לא אומר שהיא צריכה להגיד מי המנכ"ל, כמה כסף היא מקבלת מה מספר חשבון הבנק וכו'.

יאסר:

אני לא נכנס לזה, השופטת אמרה בעצמה שיש לה מועמד לתפקיד. אפשר לדעת

מיהו?

עו"ד ארנה לין:

מצטערת אבל אתה מקבל תשובה ישירה, אנחנו לא נדון עכשיו בזהות המנכ"ל וככל

שזה יעלה בהמשך נדון בזה בסדר היום.

עד כאן ציטוטים מהחלק הרלוונטי בפרוטוקול ישיבת מועצת העיתונות מיום 14.12.20,

בניקוי חלקים בפרוטוקול שאינם רלוונטיים לדוח הביקורת.

11. יומיים לאחר הישיבה, שלח משרד המשפטים אישור על תשלום אגרה לצורך רישום

עמותה לעו"ד ליאב מנחם. שם העמותה: המכון הישראלי לעיתונות ותקשורת על שם חצקל

צבי קלצל (ע"ר).

12. במהלך חודש דצמבר 2020 ועד ינואר 2021 התנהלה חלופת מכתבים בין עו"ד ליאב

מנחם לבין רשם העמותות שעניינה אישור התקנון של המכון. על חלק מהמסמכים חתומים

הנשיאה, ולצידה אחרים.

13. סמוך לאחר הישיבה, ביום 21.12.20, שלחו חמישה חברי המועצה בקשה לוועדת

הביקורת לפתוח בבדיקה בנושא ניגוד העניינים בין המכון לבין מועצת העיתונות.

בעקבות המכתב, פתחה ועדת הביקורת בבדיקה.

14. ב-4.1.21 שלחה הנשיאה מכתב לכלל חברי מליאת המועצה ובו היא מודיעה כי

בכוונתה לסיים את תפקידה כנשיאת המועצה ב-28 בפברואר 2021.

הנשיאה התייחסה במכתב גם לנושא ניגוד העניינים שעלה בישיבת המועצה מיום

14.12.2020, וכך כתבה, בין היתר: לאחרונה הועלתה טענה כאילו פעילותי בתקופה

האחרונה להקמת מכון שיתמקד בנושאים שאינם בליבת מטרותיה של המועצה – חינוך

לאוריינות תקשורתית בקרב הציבור הרחב בכלל, ובקרב נערות ונערים בפרט, וכן בהענקת

פרסים שנתיים לעיתונאים על פרסום תחקירים ומאמרים בולטים – כרוכה בניגוד עניינים.

אף כי לא סברתי כי לטענה קשה זאת יש יסוד, ביקשתי את חוות-דעתו המקצועית בעניין זה

של עורך הדין צבי אגמון, שאין לי איתו קשרים אישיים או מקצועיים קודמים.

אדם קרוב אצל עצמו, ותמיד טוב לשמוע דעה נוספת. חוות-דעתו המנומקת של עו"ד אגמון, שמסקנתה היא כי "ניתן לקבוע שבפועלם של חלק מחברי נשיאות מועצת העיתונות, לרבות נשיאת המועצה, להקמת המכון אין חשש לפעולה בניגוד עניינים או להפרה בדרך אחרת של חובת האמון בה הם חייבים למועצה".

למכתבה צירפה הנשיאה את חוות הדעת של עו"ד צבי אגמון בנושא ניגוד העניינים, שנכתבה, לבקשתה, בתאריך 29.12.20. בחוות הדעת קובע עו"ד אגמון, על סמך התשתית העובדתית שנמסרה לו, שלדעתו אין ניגוד עניינים בין הפעילות להקמת המכון ולהפעלתו לבין היות הנשיאה וכן בעלי תפקידים נוספים במכון, נושאת משרה במועצת העיתונות.

15. ביום 11.1.2021 שלחה ועדת הביקורת מכתב עם סידרת שאלות לנשיאה. בין השאר נשאלה מי הזמין את חוות הדעת של עו"ד אגמון, מטעם מי היא נכתבה ומי מימן אותה, ומה מסכת העובדות שנמסרה לעו"ד אגמון ושעל בסיסה כתב את חוות הדעת.

עוד הועלו בפנייה של ועדת הביקורת לנשיאה שאלות בקשר לסתירות שהתגלו בין המסמכים והעובדות שהיו מונחים בפני חברות ועדת הביקורת, לבין הדברים שמסרה הנשיאה בישיבת המועצה מיום 14.12.2020, ובין השאר נשאלה הנשיאה גם לגבי מימון המכון לעיתונות.

בין השאר נשאלה הנשיאה האם הובטח מענק למכון מכספי ההקדש, ועוד נשאלה על הבטחתה להעביר הלוואת גישור למכון עד לסיום הליכי רישום העמותה וקבלת הכסף מההקדש.

הנשיאה נשאלה גם על הסתירה, לכאורה, שעולה מהקול הקורא למנכ"ל המכון כפי שהועבר לידי ועדת הביקורת, לבין הצהרתה בישיבת המועצה מיום 14.12.2020 לפיה המכון יעסוק בחינוך בני נוער ובהנחלת אוריינות תקשורתית לתלמידים.

הוועדה ביקשה להבין מתי נוצר הקשר בין הנשיאה לבין התורמים, והאם הפנייה אליה נעשתה תחת כובעה כנשיאת מועצת העיתונות.

יש לציין כאן כי באותו שלב לא הייתה מונחת בפני חברות ועדת הביקורת הצוואה של המנוחה, שבה המנוחה מציינת במפורש, שיש לפנות ל-"ראש מועצת העיתונות", **בתיאור**

תפקיד ולא בנקיבת שם, דהיינו בהטלת התפקיד ex officio על נשיא המועצה, כדי שזה ימנה נאמנים להקדש שיוציא לפועל את הצוואה.

16. ביום 3.3.21 העבירה הנשיאה את תשובתה למכתב השאלות של ועדת הביקורת. במכתבה הסבירה הנשיאה כי את חוות הדעת של עו"ד אגמון היא הזמינה ואף שילמה עבורה בעצמה. הנשיאה הוסיפה כי "הטענה לניגוד עניינים של חברי נישאות מועצת העיתונות, כולל נשיאת המועצה... תמוהה בעיניי."

באשר לקול הקורא למנכ"ל הבהירה הנשיאה כי מדובר היה בטיוטה בלבד.

17. לנוכח תשובה זו של הנשיאה שלא הניחה את דעת ועדת הביקורת, הוציאה הוועדה, ב-15.3.2021 מכתב שאלות נוסף לנשיאה וכן מכתבי שאלות לנושאי משרה נוספים במועצה ובהם ממלאת מקום הנשיאה, עו"ד ארנה לין, פרופ' ותד, ד"ר ענת פלג, פרופ' חיליק לימור ועו"ד טלי ניר. בין השאר התבקשו הבהרות לסתירות לכאורה שהתגלו בין

הדיווחים שמסרו, הן הנשיאה והן עו"ד לין, לבין מסמכים שהגיעו לידי ועדת הביקורת. עם קבלת תשובות נושאי המשרה וניתוחן באה ועדת הביקורת לכדי גיבושם של ממצאי הביקורת הלכאוריים כמפורט בפרק הבא.

18. לפנייה זו באה תשובה, מאת הנשיאה, ב- 7.4.2021.

בתשובה זו טענה הנשיאה, בין היתר, את הדברים הבאים:

הנשיאה הבהירה את נושא השימוש בכספי ההקדש, שייעשה בהם שימוש "אך ורק כחוק - למטרות ההקדש, בהתאם לשטר ההקדש ובפיקוחם של נאמני ההקדש ורשם ההקדשות." בהקשר הזה הוסיפה כי "בשעתו התבטאתי באופן שלא הבהיר שכספי ההקדש ישמשו למטרותיו בלבד. צר לי על ההתבטאות שממנה ניתן היה להבין אחרת, אך הבהרתי את הדברים בינתיים." כמו כן הוסיפה שבינתיים היא מממנת מכספה את כלל הפעילויות של המכון לעיתונות עד שייכנסו תרומות. וענתה על שאר השאלות כפי שיפורט בהמשך.

עד כאן מסכת העובדות כפי שנאספה באמצעות מסמכים, פרוטוקולים ותשובות לשאלות.

ב. התייחסות לטענות שהועלו במהלך הביקורת:

כאמור לעיל, ועדת הביקורת הפנתה לנשיאה, ולאחרים, שורת שאלות בכמה נושאים. בין היתר נשאלה הנשיאה: האם פעולותיה להקמת המכון לא העמידו אותה במצב של ניגוד עניינים מול מעמדה ותפקידה במועצה; האם עמדה בחובת הגילוי הנאות כלפי המועצה בדיווחה למועצה ב-14.12.2020 בעניין זה והאם הדברים שאמרה באותה ישיבת מועצה לא סטו מן האמת; זאת, לנוכח אי ההתאמה בין העובדות העולות מן התייעוד שהגיע לידי הוועדה כמתואר לעיל, לבין הדברים שנמסרו ע"י הנשיאה.

הנשיאה השיבה לשאלות הביקורת במכתב מ-7 באפריל 21, שהופנה לחברות ועדת הביקורת וגם לכלל חברי מועצת העיתונות. נמנה טענות אלה ונתייחס אליהן:

טענה ראשונה – אין ניגוד עניינים, ובכלל, דיני ניגוד עניינים אינם נוגעים לענייננו -

הנשיאה הייתה, במועד הרלבנטי לביקורת, נשיאת מועצת העיתונות, שהיא עמותה רשומה. במקביל לתפקידה האמור פעלה הנשיאה לייסודה של עמותה נוספת, המכון הישראלי לעיתונות ולתקשורת על שם חצקל צבי קלצל ז"ל (להלן – "המכון"). הנשיאה מנויה בין מייסדי המכון ואמורה לכהן גם כנשיאת המכון.

במהלך הביקורת הועלתה ע"י הנשיאה, בין היתר, טענה שלפיה היא לא הייתה במצב של ניגוד עניינים, שכן: אין חפיפה בין המטרות של המועצה לבין המטרות של המכון וכמו כן, דיני ניגוד העניינים אינם חלים על עמותות באותו היקף בו הם חלים על גופים הפועלים למטרות רווח.

כדי לבחון את הסוגיה עלינו לבחון את טענותיה האמורות של הנשיאה וכמו כן לענות לשאלות הבאות:

○ מהן מטרות המועצה ומהן מטרות המכון?

○ האם יש חפיפה בין המטרות של שני הגופים?

○ מהם האינטרסים עליהם מופקדת הנשיאה בכהונתה כנשיאת המועצה ומהם האינטרסים עליהם היא מופקדת כנשיאת המכון? והאם ישנו - או ישנה אפשרות ממשית שייווצר – אצל הנשיאה ניגוד בין האינטרסים של המועצה לבין האינטרסים של המכון?

יסודם של דיני ניגוד העניינים הוא בעצם היותם של היחסים בין שולח, לבין שלוחו, או בין נושא משרה בתאגיד לבין התאגיד, יחסי אמון. שמעון, שהופקד ע"י ראובן לדאוג לעניין כלשהו שלו, חב, מעצם תפקידו, אמונים לראובן. אם במקביל לחובתו זו ישנה אפשרות ממשית לכך ששמעון יצטרך לדאוג גם לעניין נוגד לאינטרס של ראובן עליו הופקד – נכנס בכך שמעון למצב של ניגוד עניינים. זהו הכלל הגדול, שהוא אוניברסלי וחל הן באשר למשרתי ציבור למיניהם והן באשר ליחסים שבין גופים פרטיים לבין מי שמתמנה על ידיהם לתפקיד בשירותם ואף בין אנשים פרטיים לבין עצמם. כמובן, שלאורך עשרות השנים שחלפו מאז פרסם כב' השופט ברק את מאמרו הבסיסי בעניין זה בכתב העת "משפטים"⁶ הלכו פרטי הדינים והתפתחו, ונוצרו חילוקים וחילוקי חילוקים בין מצבים שונים שבהם מתגלה חשש לקיומו של ניגוד עניינים, ומתוך כך - בין נתיבים שונים שנקבעו לניטרול אותו ניגוד.

לענייננו חשוב להדגיש כמה נקודות:

• הנשיאה טענה, כאמור לעיל, בלי להביא אסמכתאות כלשהן לטענתה זו, שדיני ניגוד העניינים אינם חלים על עמותות הפועלות שלא למטרות רווח, כפי שהם פועלים לגבי תאגידים הפועלים למטרות רווח. אין בידינו לקבל טענה זו, שלא מצאנו לה בסיס בספרות או בפסיקה. האיסור על הימצאות במצב של חשש ממשי לניגוד עניינים הוא אוניברסלי, והוא חל, כמתואר לעיל, בכל מקרה בו שמעון מופקד על אינטרס של ראובן. וכך מנמק כב' השופט (בתוארו אז) ברק את האיסור⁷:

⁶ אהרון ברק, "ניגוד אינטרסים מילוי תפקיד", משפטים, י' 11.

⁷ בג"צ 531/79, סיעת "הליכוד" בעיריית פתח-תקוה נגד מועצת עיריית פתח-תקוה ואח' (הציטוט מתקדין).

"את הכלל בדבר איסור על ניגוד ענינים ניתן לבסס אף⁸ בדרך נוספת. הדין מכיר בכך, כי במקרים מסוימים נתון אדם במצב של אמון (loyalty) כלפי רעהו. זהו הדין ביחסים שבין שלוח לבין שולחו, בין מנהל לבין התאגיד, בין נאמן לבין הנאמנות. רשימת מצבים אלה אינה סגורה, והיא "קיימת במגוון רב של יחסים משפטיים" (דברי השופט י' כהן בע"א 793/76 (המ' 506/78 מיכאל לוקמן נגד חיים שיף. פ"ד לג (557, 533, 2), בע' 557). נראה לי כי המשותף למצבים אלה הוא כי בידיו של אדם הופקד אינטרס של אחר, אשר על הפעלתו הוא אמון (ראה Sealy. Fiduciary Relationships. 69 (1962) C.L.J)). קיים החשש כי כוח ללא פיקוח וריסון יביא לידי שימוש לרעה באותו כוח".

עינינו הרואות, כי הפסיקה לא עשתה אבחנה, לענין האיסור על הימצאות במצב של ניגוד ענינים, בין תאגידים הפועלים למטרות רווח לבין תאגידים הפועלים שלא למטרות רווח, ואין גם כל היגיון בעשייתה של הבחנה כזו.

• בהקשר לטענה הראשונה לעיל אנו רואים לנכון להתייחס גם לטענה, שאמנם לא הועלתה במפורש בתשובת הנשיאה, אך היא משתמעת מתשובתה. הנשיאה הזכירה כמה פעמים את היות מועצת העיתונות "גוף ציבורי". הטענה המשתמעת מאיזכורים אלה בהקשר שבו הועלו, היא שניגוד ענינים יכול שיתקיים בין אינטרס ציבורי לבין אינטרס פרטי, אך לא בין שני אינטרסים ציבוריים. כדי להסיר ספק נדגיש אפוא שאין הדברים כך. בית המשפט העליון קבע, חד משמעית, כי הכלל בדבר איסור על הימצאות במצב של ניגוד ענינים

⁸ בפסקה הקודמת בפסק הדין ביסס השופט ברק את האיסור על החשש לקיומו של "משוא פנים" בהחלטותיו של מי שמצוי בניגוד ענינים.

חל לא רק כאשר האינטרס הנוגד הוא אינטרס פרטי, אלא גם כאשר הניגוד הוא בין שני אינטרסים ציבוריים⁹:

"היקפו של הכלל בדבר ניגוד ענינים משתרע, בראש ובראשונה, על ניגוד בין האינטרס השלטוני לבין האינטרס הפרטי - הן אינטרס אישי והן אינטרס רכושי. ... אך אין הכלל בדבר ניגוד ענינים מוגבל לניגוד זה בלבד. על עובד הציבור נאסר אף להימצא במצב של ניגוד ענינים בין שני אינטרסים שלטוניים, אשר על שניהם הוא מופקד. כך, למשל, נפסק כי עובד ציבור אינו רשאי, בעת ובעונה אחת, לשמש הן כרשות מוסמכת לפי חוק החכרת מקרקעין (הוראות שעה), תשי"ט-1959, והן כסגן מנהל כללי של מינהל מקרקעי ישראל, אשר במסגרתה פועלת אותה רשות ... בדומה חל העיקרון לענין חברות בשתי ועדות שלטוניות".

טענה שנייה - שיתופי פעולה בין עמותות לקידום מטרות משותפות הם מקובלים, רצויים, מועילים לציבור, ואינם נתפסים כ-"הגבל עסקי" -

נודה על האמת, לא הצלחנו להבין מה הרלבנטיות של טיעון זה לענייננו. בכל מקרה נעיר, כי הטיעון גם אינו נכון לגופו. ראשית, חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988¹⁰ כולל במפורש, בהגדרת "חברה" לעניין האיסור על עשיית הסדרים כובלים, הן חברות, הן אגודות שיתופיות, הן שותפויות והן עמותות ואינו מבחין ביניהן בשום צורה. שנית, רשות התחרות¹¹ נוהגת בפועל בעמותות, העושות ביניהן הסדר כובל, באותה דרך שהיא פועלת כלפי חברות הפועלות למטרות רווח. כך, בדוח הרשות לשנת 2017, בעמ' 27, מובא תיאור של טיפול הרשות בשתי עמותות ("גניזה

⁹ ה"ש 2 לעיל, שם.

¹⁰ זהו שמו החדש, מאז 2019, של חוק ההגבלים העסקיים.

¹¹ זהו שמה החדש, מאז 2019, של רשות ההגבלים העסקיים.

כללית" ו-"גניזת קודש מרכזית"), להפסקת קיומו של הסדר כובל שעשו העמותות ביניהן בעניין מתן שירותי גניזה. **שלישית**, הטיעון, שלפיו הסדרים בין עמותות הפועלות שלא למטרת רווח אינם נתפסים כהגבל עסקי נעדר גם היגיון לגופו. כדי להמחיש עניין זה די לנו אם נפנה מבטנו לדוח מבקר המדינה מספר 53ב'. באותו דוח, בעמ' 312, מתאר מבקר המדינה את היחסים בין המרכז הרפואי שיבא בתל השומר לבין שתי עמותות הקשורות עימו, (אגודת יידי בית החולים וקרן המחקרים שליד בית החולים) שכמובן אינן פועלות למטרות רווח ויש להן מטרה משותפת - לקדם את בית החולים. בדוח נאמר, שהמרכז הרפואי העביר לידי העמותות שטחים, שקיבל ממינהל מקרקעי ישראל לצרכי בית החולים, ואלה מפעילות על אותם שטחים פעילות מסחרית עניפה ובין היתר את החניונים המשרתים את באי בית החולים. עכשיו נדמיין, שכל אחת מהעמותות מפעילה חניון מסוים והן נדברות ביניהן ומתאמות את המחיר שייגבה מהחונים בחניון. האם לא יהיה זה "הגבל עסקי" למהדרין?

טענה שלישית - חוק העמותות הסדיר את אותם ניגודי העניינים שלתפיסת המחוקק יש להימנע מהם בעמותות. מכיוון שחשש לניגוד עניינים מהסוג שאליו מתייחסת הביקורת אינו מנוי בחוק – הרי מכלל הן אתה שומע לאו. ניגוד עניינים שלא נאסר בחוק – מותר!

גם טענה זו אין לקבל. כפי שאמרנו לעיל, האיסור להימצא במצב של ניגוד עניינים הוא אוניברסלי. יסודו של איסור זה בדוקטרינה והיקפו אינו מוגבל למקרים שנמנו במפורש בחוק. וכך קבע בית המשפט העליון בפסק הדין היסודי בפרשת "סיעת הליכוד"¹²:

"ראינו שבמשפט הישראלי מוכר העיקרון כי אסור לו לעובד ציבור להימצא במצב בו קיימת אפשרות ממשית של ניגוד עניינים בין

¹² שם, דברי השופט(כתוארו אז) ברק, בהמשך פסק הדין.

תפקידו הציבורי לבין אינטרס אחר - בין אינטרס פרטי של עובד הציבור ובין אינטרס ציבורי אחר עליו הוא מופקד. עיקרון זה מוצא את ביטויו במספר רב של הוראות חקוקות, המפוזרות בחוקי המדינה הוראות אלה הן בית קיבול לעיקרון האמור, אך אין העיקרון מתמצה בהן. העיקרון בדבר ניגוד ענינים הוא חלק 'מהמשפט המקובל נוסח ישראל' שנוצר ונתגבש בפסיקתו של בית-משפט זה. לעיתים הוא לובש צורה של כלל פרשנות, לפיו חזקה על המחוקק, שהעניק סמכות לעובד ציבור, כי כוונתו החקיקתית היא כי הסמכות האמורה לא תופעל תוך הימצאות במצב של ניגוד ענינים אך אין העיקרון בדבר ניגוד ענינים מתמצה בכלל פרשנות בלבד. זהו עיקרון מהותי, המהווה חלק מהמשפט הציבורי, ואשר ממנו נגזרות זכויות הפרט מזה וסמכויות השלטון מזה. עיקרון מהותי זה, יש והוא מוצא ביטוי בדבר חקיקה זה או אחר, ויש ודבר חקיקה אינו מזכירו. שתיקתו של המחוקק אין בה כדי להצביע על העדרו של הכלל, שכן קיומו אינו מותנה בהוראה חקוקה ... זאת ועוד: שתיקתו של המחוקק אין בה כדי להוות הסדר שלילי לגבי תחולת העיקרון של ניגוד הענינים, שכן שתיקתו של המחוקק מוסברת על בסיס קיומו של הכלל מכוח יצירתו של בית-משפט זה".

טענה רביעית - "שיח 'הגילוי הנאות' אינו ממין העניין בכל הנוגע לפעילות ציבורית וחברתית". נבחן אפוא האם חבה הנשיאה חובת "גילוי נאות" למועצה בעניין פעילותה להקמת המכון?

העלינו לעיל חשש, כי בפעילותה להקמת המכון נקלעה הנשיאה למצב של ניגוד ענינים. מה התוצאה של העלאת חשש כזה? כיצד ניתן לפעול לניטרול הניגוד? דיני ניגוד הענינים מציעים שורה של פתרונות אפשריים, בדרגות שונות של חומרה. לעיתים, כאשר הניגוד הוא

אינטנסיבי ומשתרע על חלק ניכר מתחומי הפעילות והתפקיד של האדם בו מדובר בשני כובעיו, אין מנוס מנקיטת הצעד הדרמטי של פסילה לאחד משני התפקידים. לעיתים, כאשר ההיקף פחות מזה, ניתן להסתפק בפיתרון דרמטי פחות, כגון למנוע מאותו אדם לגעת בנושאים שבהם מתבטא ניגוד העניינים. לעיתים ניתן אף להסתפק בכך שההחלטות יתקבלו ע"י צוות, בהשתתפותו של אותו אדם, אך לעולם לא לבדו. לעיתים, כאשר ניגוד העניינים הוא קל ושולי עד כדי שאין מדובר בניגוד ממש אלא בצורך למנוע נראות לא אסתטית או לזות שפתיים, אפשר לקבוע שדי יהיה בכך שבעל התפקיד ייתן גילוי נאות ומלא של העובדות והנסיבות ובכך ניתן יהיה להסתפק ולאפשר לו להמשיך בפעילותו. **אולם, יהא אשר יהא הפיתרון, תחילת הדרך תהיה תמיד, ללא יוצא מן הכלל, גילוי נאות ומלא.** וכך קבע בית המשפט העליון¹³:

"חובת הגילוי שואבת את השראתה מהשאיפה לגלות ניגודי עניינים בין הנציג לחברה, מהדוקטרינה המקיפה של 'הגילוי הנאות', ושל היותו של הפנס השוטר הטוב ביותר (דברי י. קרניאל בחיבורו הפרת אמונים בתאגיד, 2001, עמ' 87)".

בהנחיה 1.1555 של היועץ המשפטי לממשלה נותן היועץ סקירה מקיפה של סוגיית ניגוד העניינים ומונה את דרכי הניטרול. בתחתית הרשימה מביא היועץ את הפיתרון למקרים בהם "החשש לניגוד עניינים הוא מרוחק וקלוש" וקובע כי במקרים אלה "ניתן למנוע אותו בדרך של גילוי העניין שיש למועמד". אין ברשימת הפיתרונות באותה הנחייה, ואין בשום מקור אחר, פיתרון "רך" עוד יותר, שבמסגרתו אין נדרשת אפילו חובת גילוי.

הנשיאה טענה, בין היתר, בתשובה לשאלתנו, כי:

"על רקע זה [טענותיה של הנשיאה בעניין מטרות העמותות ומהות פעילותן] שיח 'ניגוד העניינים' ו'גילוי נאות' הקשור אליו, שפנייתכן רצופה בו, אינו ממין העניין ... אין צורך ב'גילוי נאות' של פעילות

¹³ עא 741/01, מאיר קוט נ' עזבון ישעיהו איתן זל ו-3 אה', (הציטוט מתקדין)

ציבורית לקידום ערכים של חופש הביטוי, לרבות חינוך לחופש

הביטוי ולאוריינות תקשורתית, שממהותה גם אינה סודית".

אכן, החובה לתת גילוי נאות נגזרת מעצם ההימצאות במצב של חשש לניגוד עניינים. משקבענו כי מצב כזה התקיים כאן, ברור ומובן שמרגע שנקלעה למצב של חשש לניגוד עניינים קמה לנשיאה חובה לגלות למועצה, גילוי מלא ומפורט, של כל העובדות והנסיבות.

האם עמדה בחובה זו?

גילוי נאות הוא חובתו של אדם או ארגון לגלות עובדות מהותיות. מדובר בערך בעל חשיבות גבוהה, ובעל משקל גם בשדה הפעילות הציבורית והחברתית - בין אם היא בהתנדבות ובין אם לאו. אדם שעומד בראש עמותה ציבורית, בעלת מטרה מסוימת, שיש לו מעמד סימבולי עם חשיבות ונראות ציבורית גדולות, נהנה מאמון הציבור בכלל ומאמון חברי העמותה ונושאי משרה בה. האמון הזה בנוי על הידיעה שהעומד בראש העמותה ומשמש כפנים הציבוריות שלה, יפעל לטובת העמותה ויעשה כל שביכולתו כדי לקדם את מטרותיה.

תמוה לחשוב שמי שעומדת בראש מועצת העיתונות יכולה, בעודה מכהנת כנשיאת המועצה, לפעול לקידום גוף אחר, בעל מטרות דומות, ובחלקן אף זהות, בעיקר כשמדובר במציאת מקור כספי שיכול לסייע בקידום המטרות.

יתירה מזו, מהעובדות עולה, כי לא זו בלבד שהנשיאה לא עמדה בחובה לתת גילוי נאות, אלא שחמור מזה, הגילוי שניתן על ידיה בישיבה מתאריך 14.12.20 כלל דברים שאינם אמת. זאת, כאשר דיווחה לחברי המועצה כאילו המכון עוד לא קם וכי אין לו מקור כספי.

בתשובתה לוועדה, מציינת הנשיאה כי "איני זוכרת במדויק, אך נוסח הבקשה המקורי הוכן ימים אחדים לפני הגשתו". בדבריה מתייחסת השופטת לתאריך הגשת המסמכים לרשם העמותות לצורך רישום המכון כעמותה.

אבל, הבקשה לרישום המכון נחתמה, כמפורט לעיל, כבר ב-2.12.2020, כשבועיים לפני ישיבת המועצה. יתירה מזו; כבר ב-27.10.20, חודש וחצי לפני ישיבת המועצה, דיווחה הנשיאה בקבוצת הווטסאפ של המכון על הקמת המכון ועל המקור הכספי לתפעולו: כספי

ההקדש, וכספים שהיא עצמה מתכוונת להעמיד לרשות המכון לתחילת הפעלתו, עד שיגיעו כספי ההקדש.

טענה חמישית – בתשובתה של הנשיאה לגבי מטרות המכון, שחופפות במידה רבה את מטרות מועצת העיתונות, טענה הנשיאה כי "מקובל ברישום עמותה להגדיר בהרחבה את מטרותיה כדי למנוע קשיים פרשניים או צורך תכוף בשינוי המסמכים המשפטיים". זו אמירה כללית, שאינה משיבה לגופו של עניין על החפיפה שעולה מתוך מסמכי ההקמה של המכון. נוסף, כי הסתירה עולה גם מהקול הקורא לבחירת מנכ"ל למכון, שאת חלקיו הרלבנטיים נביא להלן:

"בימים אלה מוקם המכון לתקשורת ולעיתונות בישראל שמטרתו להגן על חופש העיתונות ולחזק את יכולתם של אנשי התקשורת, מכל קבוצות האוכלוסיה לפעול במקצועיות, תוך תחושת שליחות, עוצמה ומוגנות. המכון נוסד ביזמת השופטת בדימוס דליה דורנר, נשיאת מועצת העיתונות, והוא יפעל להגברת התמיכה הציבורית והפוליטית בעיתונות חופשית וחזקה; לחיזוק התחקיר והדיווח העיתונאי; להגנה על מקצוע העיתונאות ועל המקצועיות של עובדיו ולהקניית מיומנויות תקשורת לבני הנוער בישראל, כולל אוריינות תקשורת וצריכה ביקורתית של עיתונות"

בהמשך הקול הקורא נמנים תפקידי המנכ"ל. מבין שמונה נקודות המנויות בקטע זה של הקול הקורא, רק השביעית עניינה "ייזום וקידום עבודה חינוכית לשיפור האוריינות התקשורתית של בני נוער", בעוד כל שאר הנקודות עוסקות בקידום המטרות האחרות של המכון, שצוינו לעיל.

יתירה מזו; ברשימת הכישורים והניסיון הנדרשים מהמנכ"ל לא ניתן כל ביטוי לדרישה לניסיון או מיומנות בתחום החינוך. לעומת זאת, נדרשו, בין היתר: ניסיון מעשי בעבודה בעולם התקשורת; היכרות מעמיקה עם מפת התקשורת והפוליטיקה הישראלית וניסיון ניהולי של

שנתיים לפחות. דרישות התפקיד למנכ"ל מדרגות אפוא ברמת חשיבות גבוהה ניסיון עיתונאי, ואינן מייחסות חשיבות לכישורים חינוכיים.

תשובתה של הנשיאה, כאילו את הקול הקורא ניסחה "אחת החברות" וכי הייתה זו אך טיטה לקול הקורא, וכאילו היא, הנשיאה, לא עברה על הטיטה והקול הקורא לא יצא, לא עומדת במבחן העובדות.

בהתכתבות בקבוצת הוואטסאפ של המכון שלחה עו"ד טלי ניר את הטיטה שניסחה לקול הקורא לגיוס מנכ"ל, ובעקבות הטיטה מתקיים דיון על הטיטה, כולל הצעתה של עו"ד לין להוסיף לדרישות התפקיד גם ידיעת השפה האנגלית. השופטת הודיעה בקבוצה, כי היא מסכימה להערה של עו"ד לין, מכאן שקראה את הטיטה.

ועוד, התשובה לפיה המכון הוא עמותה משלימה לעבודת המועצה, לא עולה בקנה אחד עם האדם שנבחר לבסוף להיות מנכ"ל המכון, גולן יוכפז. יוכפז הוא עיתונאי ותיק, מגיש ועורך בכיר, שאף ניהל במשך תקופה ארוכה את חברת החדשות של ערוץ 10. היכולות המקצועיות שלו הן בתחום התקשורת בכלל והעיתונות בפרט, ואין לו ניסיון בהקניית אוריינות תקשורתית לבני נוער, או בפעילות חינוכית אחרת לבני נוער וילדים.

יותר מכך, בישיבה מיום 27.10.20 כאשר נשאלת השופטת על ידי עו"ד טלי ניר "האם הולכים לכיוון חינוך בני נוער? לכיוון חיזוק העיתונות"

עונה הנשיאה: "רוצה להשפיע על דעת הקהל ומייד! חינוך זה בסדר אבל זה ייקח זמן." משתמע מהדברים האלה שחינוך בני הנוער אכן הוגדר כמטרה של המכון, אבל מטרה זו לא עמדה במקום גבוה בסדרי העדיפויות.

עולה מהאמור, שהחלטה להעביר לרשם העמותות רשימת מטרות רחבה, לא נועדה רק כדי למנוע את הצורך לשנות את המסמכים המשפטיים בהמשך הדרך, אלא הייתה מטרה מוצהרת ומגובשת שלקח המכון על עצמו, מטרה חופפת למטרות מועצת העיתונות.

נשוב לשאלות שהעלינו לעיל:

(א) מהן מטרות המועצה ומהן מטרות המכון?

מטרות מועצת העיתונות, כפי שהן מופיעות בתקנון המועצה, כוללות, בין היתר, את

הפסקאות הבאות:

- לפעול למען שמירת חופש העיתונות וזכות הציבור לדעת;
 - לקבוע כללים בתקנון האתיקה לעיתונים ועיתונאים בישראל, לשקוד על קיומם ולטפל בתלונות על הפרתם;
 - לפעול למען קידום הרמה המקצועית של העיתונות ובכלל זה ליזום ולארגן השתלמויות, כנסים ימי עיון והרצאות, ולפרסם מידע וחומר הדרכה, באופן עצמאי או בשיתוף פעולה עם אחרים;
 - לעודד עיתונאות מקצועית ואתית ולקדם את אכיפתם של כללי האתיקה העיתונאית בישראל;
 - לשמור, לקדם ולהגן על חופש הביטוי וחופש העיתונות בישראל;
 - יישום המטרות יבוצע באופן יזום באמצעות כינוסים, אירועים פומביים ופרסומים תומכים; הצגת העמדות, בהתאם לצורך, בפני הממשלה, הכנסת, בתי המשפט וגופים אחרים; וקיום פעולות הסברה למען קידום מטרות אלה.
- מטרות המכון, כפי שהן מופיעות בתקנון עמותת המכון הן:
- לפעול לפיתוח האוריינות התקשורתית בקרב הציבור הרחב בכלל, ובקרב נערות ונערים בפרט, בין היתר באמצעות הרצאות, סמינרים, פרסומים וכיוצא בזה;
 - לפעול לטיפול המיומנות המקצועית של עיתונאיות ועיתונאים, בין היתר באמצעות קיום הרצאות, השתלמויות, פרסומים וכיו"ב;
 - לפעול להגברת התמיכה בעיתונות חופשית וחזקה, בין היתר באמצעות גיוסם של קובעי מדיניות;
 - להעניק פרס שנתי לשני עיתונאים על פרסום תחקירים ומאמרים בולטים;
- הנשיאה טענה בהקשר זה, כי אין להתייחס אל התקנון כמתאר את המטרות הריאליות של המועצה או של המכון. לטענתה, "המועצה אף שלפי מטרותיה היא

מוסמכת לפעול גם בתחום החינוכי (בעיקר הכשרה של אנשי תקשורת) ואף המחקרי (למשל בתחומי האתיקה העיתונאית) ... אינה אומניפוטנטית. היא מתמקדת בקידום מטרות הליבה שלה – ייצוג ציבורי ... של ערכי התקשורת החופשית על בסיס איחוד כוחות בין כלי תקשורת, עיתונאים ונציגי ציבור ובטיפול בנושאים כלליים ופרטניים של אתיקה עיתונאית". המכון, לעומת זאת, "הוקם למטרה של חינוך לאוריינות תקשורתית ובצידה נטל על עצמו גם את הענקת הפרס לזכרו של קלצל".

לטענת הנשיאה, מטרות המכון כפי שהן מופיעות בתקנון המכון, נוסחו בלשון מרחיבה, שכן "מקובל ברישום עמותה (כמו ברישומים של תאגידים אחרים) להגדיר בהרחבה את מטרותיה כדי למנוע קשיים פרשניים או צורך תכוף בשינוי המסמכים המשפטיים".

איננו מקבלים טענה זו. מטרות המכון, המופיעות בתקנון שאך זה לא מכבר נחתם בידי הנשיאה והוגש לרשם העמותות: "לפעול לטיפול המיומנות המקצועית של עיתונאיות ועיתונאים, בין היתר באמצעות קיום הרצאות, השתלמויות, פרסומים וכיו"ב; לפעול להגברת התמיכה בעיתונות חופשית וחזקה, בין היתר באמצעות גיוסם של קובעי מדיניות"; לא ניתן לקרוא אותן, בשום דרך, כלשון "מרחיבה" של המטרה לקיים "חינוך לאוריינות תקשורתית" או של המטרה להעניק "פרס לזכרו של קלצל". שתי המטרות דלעיל נוסחו בלשון מאוד ספציפית ומאוד מפורשת וברורה לכל קורא. ובאשר למטרות המועצה, גם אם יש ממש בטענה שעובדתית, המועצה לא עסקה באינטנסיביות בקידום המטרה "לפעול למען קידום הרמה המקצועית של העיתונות ובכלל זה ליזום ולארגן השתלמויות, כנסים ימי עיון והרצאות, ולפרסם מידע וחומר הדרגה, באופן עצמאי או בשיתוף פעולה עם אחרים", אין בכך כדי ללמד שזו אינה מטרה חשובה של המועצה, אלא כדי לדרבן את נושאי המשרה במועצה, הנשיאות, הנשיאה והמנכ"ל, להשתפר בעניין זה. לפיכך, את השאלה האם קיים חשש לניגוד עניינים אנו בוחנים על סמך הקביעה כי המטרות שנמנו לעיל הן מטרותיהם של שני הגופים.

(ב) האם יש חפיפה בין המטרות של שני הגופים?

עינינו הרואות, כי אכן קיימת חפיפה בין חלק ממטרות המועצה לבין חלק ממטרות המכון. יחד עם זאת, מוסכם עלינו כי יש ממש בטענה, שלפיה עצם קיומן של מטרות חופפות בין שני הגופים אינו יוצר, כשהוא לעצמו, ניגוד עניינים אצל מי שחברים בשתי העמותות. האם נוצר ניגוד עניינים כזה אצל מי שאינם רק חברים מן השורה בשני הגופים אלא אף נושאים בהם במשרה ביצועית? כדי להשיב לשאלה זו לא ניתן להסתפק במניית המטרות של שני הגופים. עלינו לבחון מהם המשאבים הנחוצים לכל אחת מהעמותות, משאבים שבעל התפקיד בו עסקין מופקד על גיוסם, ולשאל האם העמותות עשויות להיות בתחרות על משאבים אלה. על כך – להלן.

(ג) מהם האינטרסים עליהם מופקדת הנשיאה בכהונתה כנשיאת המועצה ומהם האינטרסים עליהם היא מופקדת כנשיאת המכון? והאם נוצר אצל הנשיאה - או ישנה אפשרות ממשית שייווצר אצלה – ניגוד, בין האינטרסים של המועצה לבין האינטרסים של המכון?

כפי שכבר אמרנו, מוסכם עלינו כי עצם קיומן של מטרות חופפות אינו יוצר, כשהוא לעצמו, חשש לניגוד עניינים, אולם שונה הדבר תכלית שינוי כשזווית המבט מופנית מן המטרות אל עבר האינטרס שיש לכל אחד משני הגופים לקדם מטרות אלה, ולעבר תפקידו של נושא משרה בהיבט זה. נושא משרה ביצועית מופקד, כך מובן וברור, על קידום מטרות כל אחת מהעמותות בהן הוא נושא משרה. אולם, מנקודת מבטה של מועצת העיתונות, נושא המשרה אמור לפעול מתוך נאמנות לאינטרסים של המועצה ושלה בלבד. ברור, שלקיום פעילותה של המועצה נחוצים משאבים חומריים. ברור גם, שמשאבים אלה מצויים, מטבעם של משאבים חומריים, במחסור. ככל שמדובר בקביעתם של דמי חבר שנגבים מאת החברים בכל אחת מהעמותות – אין חשש לניגוד עניינים, אך המצב שונה כאשר בגיוס משאבים חיצוניים עסקין. המקורות שמהם ניתן לפעול לגיוס מימון חיצוני לכל אחת מן העמותות, משותפים לשתי העמותות. תרומה - שמתקבלת מתורם פלוני, שלנגד עיניו המטרה של "קידום הרמה

המקצועית של העיתונות ובכלל זה ליזום ולארגן השתלמויות, כנסים ימי עיון והרצאות, ולפרסם מידע וחומר הדרכה¹⁴ (או, בלשון התקנון של המכון – "לפעול לטיפול המיומנות המקצועית של עיתונאיות ועיתונאים, בין היתר באמצעות קיום הרצאות, השתלמויות, פרסומים וכיו"ב")¹⁵ שניתנת לעמותה אחת, איננה מתקבלת ע"י העמותה השנייה. בניגוד לטענת הנשיאה שלפיה "עמותה אינה מתנהלת בעולם של משחק סכום אפס", בתחרות על משאבים במחסור, עמותה מתנהלת בבירור בעולם של "משחק סכום אפס". הרווח של עמותה א' הוא הפסדה של עמותה ב'! נושא משרה במועצת העיתונות, ובמקביל – גם במכון, שאפשרות לקדם קבלתה של תרומה כזו נקרית על דרכו, נקלע אפוא, מניה וביה, למצב של ניגוד עניינים.

יתירה מזו; עמותה כגון מועצת העיתונות, כמו גם עמותה כגון המכון, נזקקת, לצורך קידום מטרותיה, לא רק למשאבים חומריים אלא גם למשאבים סימבוליים: מיתוג; שם טוב; יוקרה; מעמד ציבורי; קשרים בקרב קובעי מדיניות וכיוצא באלה. גם על גיוסם ושימורם של משאבים אלה מופקדים נושאי המשרה בעמותה. בבוא נושא משרה בשתי העמותות במקביל לפעול לקידום גיוסם הוא נכנס, מניה וביה, למצב של ניגוד עניינים. כך, לדוגמה, אם נקרית על דרכו של נושא משרה בעמותה אפשרות לקדם הענקתו של פרס שנתי שיקנה לעמותה יוקרה וימתג אותה כנושאת דגל של קידום ערכי המקצוע. נושא המשרה יצטרך להחליט האם הוא מנתב את הפרס ואת הענקתו לעמותה א' או לעמותה ב'. במצב כזה נוצר אצלו ניגוד עניינים חריף¹⁶.

ויושם אל לב. מצב של ניגוד עניינים איננו רק מצב בו נושא המשרה פעל בפועל בניגוד לאינטרס של המועצה והיטה בפועל את התרומה מהמועצה למכון, מצב של

14 אחת ממטרות המועצה לפי תקנונה.

15 הדבר נכון כמובן גם באשר לשאר המטרות החופפות בין העמותות.

16 כדי למנוע ספק נאמר, שכאשר תיארונו את האפשרויות לעיל, לא באנו לייחס לנשיאה, או למי משאר המעורבים, הטיה בידועין של תרומת עיזבון קלצל, עניין שאנו מתייחסים אליו כנפרד, ובהקשר שונה, בדוח זה. לא באנו כאן אלא להמחיש ולהדגים, באמצעות הצגת סיטואציה פוטנציאלית, את ניגוד העניינים אליו נכנסה הנשיאה כאשר החלה לפעול להקמת המכון בעודה מכהנת כנשיאת המועצה.

ניגוד עניינים קיים כבר ברגע שנוצר הפוטנציאל להטיה כזו. וכך נאמר בעניין זה במאמרו של פרופסור ברק¹⁷:

"הכלל אוסר על אדם להימצא במצב של ניגוד עניינים. האיסור אינו רק על שיקול הדעת עצמו בביצוע הפעולה או התפקיד. האיסור הוא על הימצאות במצב שבו עלול להיות ניגוד עניינים. מטרת הכלל היא למנוע את הרע בטרם יארע. הכלל צופה פני העתיד. אין זה מעלה ואין זה מוריד אם בפועל שיקול הדעת הוא ראוי. גם אין זה מעלה או מוריד אם בפועל נגרם נזק או הוענקה טובה לזה שלמענו פועלים. אכן, מטרת הכלל היא למנוע פיתוי מאדם ישר והגון בחינת אל תעמידנו בפני ניסיון". הטענה הנשמעת לעיתים קרובות: "סמוך עלי, לי זה לא יקרה. אני אדע להפריד בין ענייני האישיים ובין ענייני התפקיד" אינה לעניין. הכלל בדבר ניגוד אינטרסים בא למנוע מאדם מסור ונאמן מלהימצא במצב פוטנציאלי של ניגוד אינטרסים".

ניגוד עניינים היה כאן אפוא בבירור. עדיין, עלינו להתייחס לחוות דעתו של עו"ד אגמון, שכמסופר לעיל – הנשיאה צירפה למכתבה מ-04.01.2021, עו"ד אגמון התבקש ע"י הנשיאה לבחון את שאלת ניגוד העניינים, על בסיס מצע עובדתי שהונח בפניו ע"י הנשיאה, וחיווה דעתו כי אין ניגוד עניינים בפעילותה בשני הגופים. בחוות הדעת סוקר עו"ד אגמון בפרק הרקע העובדתי את הגדרתה של מועצת העיתונות והגדרת מטרותיה, את המבנה של המועצה ומוסדותיה, ודרכי הבחירה והמינוי של נושאי משרה במועצה.

עובדה נוספת שמציין עו"ד אגמון היא כי "בחודשים האחרונים פועלים חלק מחברי הנשיאות, לרבות הנשיאה וביוזמתה, להקמתה של עמותה שעתידה להיקרא המכון לעיתונות ולתקשורת בישראל. נמסר לנו כי המכון אינו קשור בדרך כלשהי למועצת העיתונות וכי פעולתו העיקרית תהיה הקניית מיומנויות תקשורת בקרב בני הנוער

¹⁷ ה"ש 1 לעיל, שם בעמ' 12.

בישראל. לרבות אוריינות תקשורת וצריכה ביקורתית של עיתונות וכן להענקת

פרסים לעיתונים על פרסום תחקירים. עוד נמסר לנו שהמימון הראשוני למכון הגיע מתרומה ייעודית חיצונית, שנועדה באופן ספיציפי לתכלית זו" (ההדגשה במקור). ומשום כך קובע עו"ד אגמון כי אין ניגוד עניינים בין פעילותה של הנשיאה ושאר חברי המועצה להקמת המכון לבין הפעילות שלהם כחברי מועצת העיתונות וכנשיאה של המועצה.

כאמור, חוות דעת עו"ד אגמון התבססה, כעולה במפורש מדברי עו"ד אגמון בראשה ומתשובת הנשיאה לשאלותינו, על המצע העובדתי שנמסר לו בידי הנשיאה. בין היתר, מציין עו"ד אגמון בהתבסס על מה שנמסר לו, את המטרות של כל אחת משתי העמותות, באותו תוכן, וכמעט באותן מילים, שנטענו בידי הנשיאה בתשובתה לשאלותינו, ושכבר קבענו לעיל שאין תואמות את המציאות העולה מתקנוני שתי העמותות. נוסף, כי הנשיאה, במכתבה מ-04/01/2021 לחברי מועצת העיתונות, תמכה יתדותיה בחוות דעתו של עו"ד אגמון:

"לאחרונה הועלתה טענה כאילו פעילותי בתקופה האחרונה להקמת מכון שיתמקד בנושאים שאינם בליבת מטרותיה של המועצה – חינוך לאוריינות תקשורתית בקרב הציבור הרחב בכלל, ובקרב נערות ונערים בפרט, וכן בהענקת פרסים שנתיים לעיתונאים על פרסום תחקירים ומאמרים בולטים – כרוכה בניגוד עניינים. אף כי לא סברתי כי לטענה קשה זאת יש יסוד, ביקשתי את חוות-דעתו המקצועית בעניין זה של עורך הדין צבי אגמון, שאין לי איתו קשרים אישיים או מקצועיים קודמים. אדם קרוב אצל עצמו, ותמיד טוב לשמוע דעה נוספת. חוות-דעתו המנומקת של עו"ד אגמון, שמסקנתה היא כי "ניתן לקבוע שבפועלם של חלק מחברי נשיאות מועצת העיתונות, לרבות נשיאת המועצה, להקמת המכון אין חשש לפעולה בניגוד עניינים או להפרה בדרך אחרת של חובת האמון בה הם חייבים למועצה", מצורפת".

אולם, בתשובתה לשאלה שהפנינו אליה בעניין חוות הדעת, הנשיאה כבר לא התבססה על חוות הדעת, אלא להיפך, אמרה שאיננה מסכימה עם חוות הדעת! הנשיאה ציינה כי "אף שהשורה הסופית של חוות הדעת הייתה שבהקמת המכון אין ניגוד עניינים, תפיסתי שלי, העולה בקנה אחד עם תקנון מועצת העיתונות, עם ערכיה ועם טובתה, שונה במידת מה, שכן איני סבורה כי יש ניגוד עניינים בפעילות בערוצים שונים, ללא כוונת רווח, לקידום של ערכי הליבה של חופש העיתונות והאתיקה העיתונאית". הנשיאה הכירה אפוא בכך, שלנוכח המצע העובדתי הרחוק מהאמת, שעליו נבנתה חוות הדעת, שימוש בחוות הדעת הריהו "חרב פיפיות" מבחינתה. נראה לנו לכן, שיש להניח את חוות הדעת בצד ולא לייחס לה משקל, בוודאי לא כטיעון תומך בטענותיה של הנשיאה.

לשאלה, שהופנתה אליה בנוגע למטרות כספי ההקדש הבהירה הנשיאה: "בכספי ההקדש ייעשה שימוש אך ורק כחוק - למטרות ההקדש, בהתאם לשטר ההקדש, ובפיקוחם של נאמני ההקדש ורשם ההקדשות... אכן בשעתו התבטאתי באופן שלא הבהיר שכספי ההקדש ישמשו למטרותיו בלבד. צר לי על ההתבטאות שממנה ניתן היה להבין אחרת, אך הבהרתי את הדברים בינתיים". עוד הוסיפה השופטת, כי בינתיים היא מממנת בכספה את הפעילויות של המכון, בתקווה שכספי תרומות יגיעו בעתיד.

נודה על האמת, תשובת הנשיאה בעניין זה רחוקה מלהניח את הדעת. בפרוטוקול הישיבה שהתקיימה ב-27.10.2020, התבטאה הנשיאה באופן ברור מאוד ובהיר מאוד ותיארה את כוונתה להשתמש בכספי ההקדש למימון שוטף של המכון. אין כאן אפוא עניין של צורך ב-"הבהרה" של הדברים אלא בצורך להכיר בכך שכמעט נעשה כאן מעשה חמור וכי רק לאחר שהדברים נחשפו בידי הביקורת, נבלמה הכוונה ממש על פי התהום. אמנם, הגורם הנפגע מהתנהלות זו היה ההקדש ולא מועצת העיתונות, אולם שמה הטוב של המועצה היה גם הוא נפגע קשות אילו נעשה מעשה

כה חמור, של הטיית כספי הקדש בידי מי שכיהנה באותה עת בתפקיד נשיאת מועצת העיתונות ומכוח תפקידה זה מינתה את נאמני ההקדש שהיו אמורים, לפי התיכנון, להוציא לפועל את הכוונה הנלווה.

לסיכום: תשובותיה של הנשיאה, שניתנו בתשובה לשאלות שהופנו אליה במהלך עשיית הביקורת, אינן עומדות במבחן העובדות כפי שנאספו בידי ועדת הביקורת.

ג. התייחסות לטענות הנשיאה במכתבה מ-29.9.2021

כאמור בראש דוח זה, הנשיאה קיבלה, בחודש יולי 2021, טיוטת דוח, שבה נכללו כל הממצאים, המסקנות וההמלצות שהועלו לכאורה בביקורת וניתנה לה הזדמנות להגיב להם. הובהר לנשיאה, כי מטרת הטיטה הינה להציג בפניה את הממצאים הקיימים בידי הביקורת ולאפשר לה להגיב אליה. כן הובהר לנשיאה, כי תגובתה תישקל בכובד ראש ותילקח בחשבון בעת ניסוחו הסופי של הדוח. נוסף, שהנשיאה קיבלה, לבקשתה, ארכה אחר ארכה להגשת תשובתה עד שלבסוף ניתנה לה ארכה שהסתיימה ב-30/09/2021. לצערנו הרב, הנשיאה בחרה שלא להגיב לגוף הטיטה ובמקום תגובה עניינית שלחה, ב-29/09/2021, יום לפני תום הארכה האחרונה להגשת תגובתה¹⁸, לממלאת מקום הנשיאה ולחברות ועדת הביקורת, פנייה שהוכתרה "בקשה לפסול את ענת סרגוסטי בשל ניגוד עניינים ומשוא פנים חמורים מבדיקת נושאים הנוגעים להקמת המכון הישראלי לעיתונות ולהעביר את הטיפול בעניין להרכב חדש של ועדת הביקורת של מועצת העיתונות".

פניית הנשיאה כוללת שורה של האשמות, רובן ככולן דמיוניות וחסרות אחיזה במציאות, נגד חברת ועדת הביקורת גב' ענת סרגוסטי. אמנם, מכיוון שעצם הניסיון להביא לפסילת ענת סרגוסטי נדון על הסף לכישלון, באשר לנשיאות המועצה אין סמכות לדון בבקשה כזו ובוודאי

¹⁸ כב' הנשיאה, בהיותה משפטנית מובהקת, מודעת, מן הסתם, היטב, לכך שבבית משפט ניתן להעלות טענות פסלות אך ורק בתחילת הדיון או ברגע שנודע למבקש על קיום עילת הפסלות. מדוע אפוא בחרה להשהות את בקשתה במשך כמה חודשים, עד המועד האחרון שנקצב לה להגשת תגובתה? – לנשיאה פתרוני.

שאינן לה סמכות להיענות לה, אין על הוועדה חובה להגיב לגוף ההאשמות, אך בחרנו, למרות זאת, להגיב להאשמות אלה לגופן.

נוסיף, כי הנשיאה טענה בפנייתה, בין היתר, כי "מאחר שהתוצאה של פסילת סרגוסטי תהיה בחירת ועדת ביקורת בהרכב חדש, שהיא לא תיכלל בו, שיוכל לבחון בהגינות ובמקצועיות את התלונה שהוגשה לוועדה, אין צורך, וגם לא ראוי, שאתייחס כאן בפירוט לטיוטה שהועברה אליי, שממילא דינה להתבטל. עם זאת, הטיוטה והשאלות שקדמו לה מעידות כשלעצמן על כך שניגוד העניינים ומשוא הפנים של סרגוסטי אכן השפיעו באופן מכריע על עבודת הוועדה, ולכן אתייחס לדברים בקצרה". לכן, ככל שנכללו בפניית הנשיאה טענות לגוף העניין, למדנו אותן בכובד ראש, בלב פתוח ובנפש חפצה. לאחר שנגיב להאשמות האישיות הנכללות בפניית הנשיאה נייחד אפוא גם התייחסות לאותן טענות ענייניות שהצלחנו לחלץ מפנייתה.

תשובתנו להאשמות אלה – נפתח בהצהרה חד משמעית; התנהלותנו
כחברות ועדת הביקורת בכלל, ובמהלך הביקורת הנוכחית בפרט הייתה והינה הוגנת ועניינית, נקייה מניגוד עניינים וממשוא פנים, ונעשתה תוך זהירות, מקצועיות, וללא כל זיקה להשתייכות הארגונית של חברות הוועדה. טענותיה חסרות הבסיס של הנשיאה, כאילו הדברים לא היו כך – אין להן שחר וטוב היה להן אילולא הועלו.

מכאן נעבור להתייחסות לכל אחד מסעיפי ההאשמה המנויים בידי הנשיאה:

טענות הנשיאה כלפי ענת סרגוסטי:

❖ **הנשיאה טוענת כי -** התקופה האחרונה לכהונתי ארוכת השנים כנשיאת המועצה, המתקפות האישיות על מנכ"ל המועצה מוטי רוזנבלום ז"ל ועליי, שנבעו משיקולים זרים, וטיוטת הדוח שהעבירה אליי ועדת הביקורת, המייחסת לי, לחברות אחרות, ואף לאנשים שאינם קשורים למועצה האשמות דיבתיות חסרות שחר, הכעיסו אותי מאוד וגרמו לי כאב רב. לפני העברת בקשתי זו פנה אליי חברנו עמוס שוקן, מו"ל

הארץ וחבר ותיק בנשיאות המועצה, והציע את סיועו בקידום הבנה שתמנע פגיעה במועצת העיתונות, הפועלת ללא נשיא נבחר כבר למעלה מחצי שנה. מאחר שאני חרדה לתקשורת הישראלית ומועצת העיתונות יקרה לליבי, הסכמתי, על אף כעסי על העוול שנגרם, להבנה שאליה הגיע שוקן עם חברות ועדת הביקורת ואף הודעתי על כך לחברות הוועדה. זאת למרות פסלותה של סרגוסטי והיעדר כל בסיס ענייני לטענות. אלא שאז, כפי שמסר לי שוקן, חזרו בהן חברות הוועדה מההבנה והוסיפה דרישה כי אודה בטענות המופרכות שהעלו. לדרישה סחטנית זאת אין כמובן ביכולתי להסכים.

תגובתנו להאשמה זו – הדברים, בפשטות, אינם אמת! אין צריך לומר, שלחברות ועדת הביקורת לא היה כל חלק במתקפות אישיות על הנשיאה ולא על המנכ"ל ז"ל, ככל שהיו מתקפות כאלה. אין צריך לומר גם, שטיוטת הדוח שהומצאה לתגובת הנשיאה כוללת ממצאים מבוססים היטב בחומר הביקורת ואינם "חסרי שחר" ואף לא "דיבתיים". חבל שהנשיאה, בחרה להטיח, ללא ביסוס כלשהו בעובדות או בדין, האשמות כה חסרות שחר. טענות אלה אינן מצריכות כלל תגובה. אולם, שונה המצב באשר לתיאור המגעים בין מר עמוס שוקן לבין ועדת הביקורת. כאן מפליאה הנשיאה להציג תערובת של קצת אמת והרבה שקר, באופן שמעוות לחלוטין את המהלך כולו. חבל שכך נהגה! אכן, מר שוקן התקשר לגב' סרגוסטי והציע את שירותיו כמתווך במטרה לסגור את "המחלוקת"¹⁹ בלי דוח ביקורת, (מפאת גילה המתקדם של הנשיאה, מפאת רצונה להמשיך הלאה בלי שיהיה עליה כתם שעלול להיות עם יציאת דוח ביקורת). אחרי התייעצות עם חברת הוועדה אילאיל שחר ועם היועץ המשפטי של הוועדה, עו"ד מרדכי בס, הביעה סרגוסטי בפני שוקן הסכמה לנסות להגיע להסדר מוסכם עם הנשיאה. אולם, לפני שהיה סיפק בידינו לנסות לקדם הסדר כזה הנשיאה שלחה אלינו, על דעת עצמה, נוסח שלא היה מקובל על חברות ועדת הביקורת ולא יכול היה להיות מקובל, שכן הנשיאה מתנערת בו

¹⁹ שמנו את המילה "המחלוקת" בגרשיים, שכן זהו הביטוי שבו מר שוקן השתמש. בענייניו אין מדובר כאן כלל במחלוקת, אלא במילוי חובתנו ותפקידנו בתור ועדת ביקורת.

מכל אחריות להתנהלות לא נאותה ומשאירה את העניין כמחלוקת בין שתי עמדות לגיטימיות.

חברות הוועדה שלחו נוסח משלהן, שבו התבקשה הנשיאה לקחת אחריות מסוימת על התנהלות שמקימה ניגוד עניינים. הנשיאה סירבה לעניין זה ובכך הסתיימה מעורבותו של מר שוקן - בחוסר הסכמה. לפיכך, הטענה כאילו הייתה "הבנה" וכאילו חברות הוועדה חזרו בהן מהבנה זו – הריהי חצי אמת, גרועה משקר.

❖ **הנשיאה טוענת כי** – "נודע לי שבתחילת חודש אוגוסט או במועד סמוך, לאחר שוועדת הביקורת העבירה לתגובתי את טיוטת הדוח, נפגשו, לפי בקשתן, גב' נורית קנטי, שנבחרה לאחרונה ליו"ר ארגון העיתונאים בישראל, וגב' ענת סרגוסטי, המועסקת בארגון העיתונאים בשכר כמנהלת תחום חופש העיתונות – שתיהן כנציגות ארגון העיתונאים – עם השופט (בדימוס) חנן מלצר. בפגישה נדונה עמדת הארגון באשר למועמדותו של השופט מלצר לתפקיד נשיא המועצה. תמיכה זאת היא חיונית לבחירה לתפקיד נשיא המועצה, משום שלפי המסורת, כנשיא מועצת העיתונות נבחר אך ורק מועמד הנתמך על-ידי הנציגים של כל שלושת מרכיבי המועצה – נציגי הציבור, נציגי העיתונאים ונציגי העיתונאים, וביניהם נציגי ארגון העיתונאים. בפגישה זאת סרגוסטי דרשה כי הבחירה של נשיא מועצת העיתונות תידחה עד שוועדת הביקורת – בהרכבה הקיים, שסרגוסטי היא אחת משתי החברות בו – תפרסם את הדוח בנושאים שבנדון. זאת למרות הדחיפות, שעליה עמדה קנטי, בחידוש פעילותה של המועצה, בין היתר בשל התוכניות לסגור את גלי צה"ל. סרגוסטי אף דחתה את ההצעה שהעלה השופט מלצר כי הדוח לא יכלול ביקורת אישית על חברים, ואני ביניהם, שכבר פרשו מתפקידיהם במועצה. הדעת נותנת כי דרישתה של סרגוסטי נבעה מחששה שלצד נשיא ומשנה חדשים ייבחרו גם הרכבים חדשים של הוועדות, וייתכן שהיא לא תיבחר לוועדת הביקורת ולא תוכל להבטיח את תוכן הדוח הסופי. זאת אף שעבודת הוועדות של המועצה אינה פרסונלית, חל עליהן עקרון הרציפות, וועדה בהרכב חדש יכולה להיעזר במקרה הצורך בחברים בעבר. השוו בג"ץ 5113/12 פרידמן נ' כנסת ישראל, פס' 7

לפסק-דינה של השופטת עדנה ארבל (פורסם בנבו, 7.8.2012) " (ההדגשה לא במקור).

תגובתנו להאשמה זו - שוב, עניין לנו בתערובת של טיפת אמת, שעליה בנוי שקר גדול! אכן ענת סרגוסי נפגשה, יחד עם נורית קנטי, עם כב' השופט מלצר. עד כאן אמת. אולם התיאור שלפיו "בפגישה זאת סרגוסי דרשה כי הבחירה של נשיא מועצת העיתונות תידחה עד שוועדת הביקורת – בהרכבה הקיים, שסרגוסי היא אחת משתי החברות בו – תפרסם את הדוח בנושאים שבנדון", חסר אחיזה במציאות. ענת סרגוסי לא דרשה שבחירת הנשיא הבא תידחה עד לסיום פרסום דוח הביקורת. להיפך, זו הייתה דרישה של כב' השופט מלצר. בשולי הדברים מוסיפה ענת סרגוסי, כי גם הטענה כאילו היא חוששת שמא לא תיבחר שוב לכהונה נוספת בוועדת הביקורת אין לה בסיס. שתי חברות הוועדה התנדבו לתפקידן לפני כמה שנים והן מילאו וממלאות אותו באמונה. אין למי מהן כל חשש שמא לא תיבחר שוב, ואם כך יקרה, יקבלו ברצון את הכרעת הבוחר.

❖ **הנשיאה טוענת** - בפגישה עם השופט מלצר אף דרשו סרגוסי וקנטי מינוי אישה כממלאת מקום הנשיא או כסגניתו, לצד מועמדו של השופט מלצר פרופ' מוחמד ותד או במקומו. משאלה זאת היא לגיטימית, אף שמניעה מעוררים תהייה לנוכח העובדה שב-15 השנים האחרונות הן נשיאת המועצה והן ממלאת מקומה היו נשים ומעולם לא כיהן איש ציבור ערבי באחד התפקידים האלה.

תגובתנו להאשמה זו – גם בעניין זה, שאין לו קשר כלל לבקשת הפסילה, כב' הנשיאה אינה מדייקת בעובדות. קנטי וסרגוסי אכן העלו בפגישה שאיפה, לא "דרישה", שד"ר תהילה אלטשולר, אישיות מוערכת וראויה לכל הדיעות, תהיה מישנה לנשיא. מדובר בבקשה קונקרטי-אישית, ולא בדרישה למינוי אישה בתור שכזו. שנית, גם אילו הייתה דרישה כזאת, אין בה משום פסול. דרישה להציב אישה בתפקיד בכיר בגוף ציבורי כמו מועצת העיתונות בישראל של 2021 כמעט מתבקשת. ובכל מקרה, ככל שהייתה דרישה כזאת, או ככל שנושא כזה נדון, אין לו שום נגיעה לדוח הביקורת ולנושא ניגוד העניינים שנדון בדוח.

❖ **הנשיאה טוענת** – "בהשתתפותה של סרגוסטי כנציגת ארגון העיתונאים (ועובדת הארגון בשכר) בפגישה, ובעיקר בכך שבפגישה היא קישרה בין דוח ועדת הביקורת שבה היא חברה לעמדת הארגון בדבר מועמדותו של השופט מלצר, הכניסה סרגוסטי את עצמה למצב חריף של ניגוד עניינים ומשוא פנים. עוצמתם של ניגוד עניינים ומשוא פנים אלה עולה בהרבה על החשש שהתקיים כבר בעת שוועדת הביקורת נטלה על עצמה את בדיקת התלונה. מכאן הצורך שמליאת המועצה תפסול את סרגוסטי מטיפול כחברה בוועדת הביקורת מטיפול בתלונה.

תשובתנו להאשמה זו – אין לדברים שחר. עצם השתתפותה של גב' סרגוסטי, שהיא חברה בארגון העיתונאים, בפגישה עם כב' השופט מלצר, הייתה לגיטימית ולא ברורה כלל הטענה נגד השתתפות זו. באשר לחלק השני של הטענה – כבר הבהרנו לעיל שלהד"מ. גב' סרגוסטי לא העלתה בפגישה כלל את עניין דוח הביקורת ובוודאי שלא הציגה, לא היא ולא גב' קנטי, דרישה כלשהי בעניין זה. היה זה, כפי שנאמר לעיל, כב' השופט מלצר שהעלה, ביזמתו, דרישה שהבחירה תידחה עד לסיום דוח הביקורת.

❖ **הנשיאה טוענת** - אדגיש: אין לי כל התנגדות לכך שוועדת הביקורת תבחן את פעולותיי בעניין נושא התלונה או בכל עניין אחר הנוגע לתקופת כהונתי כנשיאת המועצה. ואולם, על הוועדה וחברותיה, כנדרש מגופי ביקורת ומחבריהן, לנתק עצמן מכל פעולה או הבעת עמדה שתעמיד אותן במצב המעורר חשש לניגוד עניינים או למשוא פנים. חובה בסיסית זאת אף עמדה ביסוד מדיניות המועצה לבחור את חברי ועדת הביקורת על בסיס אישי בלבד, ולא על בסיס ייצוגיות פרופורציונלית של מרכיבי המועצה, כמקובל באשר לשאר גופי המועצה. בענייננו סרגוסטי הפרה את חובתה והעמידה עצמה במצב קיצוני של ניגוד עניינים ומשוא פנים. לכן מחייב הדין, ומחייבים עקרונות יסוד של אתיקה, כי היא לא תוכל לעסוק בעניין כחברת ועדת הביקורת. בנסיבות העניין מן הראוי כי המועצה תבחר בהרכב חדש של הוועדה, שישקף את הרכב המועצה.

תשובתנו להאשמה זו – הטענה כאילו "סרגוסטי הפרה את חובתה והעמידה עצמה במצב קיצוני של ניגוד עניינים ומשוא פנים" נותרת, לאחר שכל

התשתית העובדתית לה הופרכה לעיל, תלויה באוויר ללא רגליים לעמוד עליהן. גב' סרגוסטי ביצעה את מלאכתה נאמנה וללא משוא פנים, היא לא הייתה ואיננה במצב של ניגוד עניינים וחבל שהנשיאה בחרה בנתיב פעולה כושל וחסר יסוד זה במקום להתייצב מול ממצאי הביקורת ולהגיב עליהם לגופם.

הנשיאה טענה - אציין גם מספר קשיים מהותיים נוספים, המעידים על כך שחברותה של סרגוסטי בוועדת הביקורת אינה עולה בקנה אחד עם הדרישה לפעולה הוגנת ועניינית של הוועדה, הנקייה מניגוד עניינים וממשוא פנים, ותוך זהירות, מקצועיות, וללא כל זיקה להשתייכות הארגונית של חברי הוועדה.

(א) סרגוסטי פעלה נמרצות לקידום יוזמתו של יאיר טרצ'יצקי, היו"ר הקודם של ארגון העיתונאים, לקבלת החלטה, שהתנגדתי לה בתוקף, שמשמעותה הדחתו של המנכ"ל דאז, מוטי רוזנבלום ז"ל, שמילא את תפקידו בהתנדבות, ואיון תפקידי כנשיאת המועצה, על-ידי מינוי איש מקצוע בשכר שיבנה את תוכנית העבודה של המועצה ויפקד על ביצועה. היא פנתה בעניין לחברים שונים במועצה בניסיון לשדלם להצטרף ליוזמה זאת. סרגוסטי אף הייתה אחת משניים שהוזכרו על-ידי טרצ'יצקי כמועמדים לתפקיד זה. ההצעה שטרצ'יצקי יזם וסרגוסטי הפעילה שתדלנות לקבלתה נדחתה, ורוזנבלום ז"ל ואני זכינו באמון המליאה ברוב גורף. אכן בפועל, מיעוט חברי המועצה, בייחוד מבין נציגי איגוד העיתונאים, שבמקרה חולש על ועדת הביקורת, מנצל תפקיד זה כדי לכפות אינטרסים אישיים ועמדות שאינן מקובלות על המליאה והנשיאות, המהוות שכפול בתוכן וגם בסגנון הגס והדיבתי של טענותיו של טרצ'יצקי, ולעטות עליהן אצטלה "ממלכתית" מעין-שיפוטית אובייקטיבית. אל למועצת העיתונות לאפשר זאת.

(ב) סרגוסטי השתתפה – כנציגת ארגון העיתונאים, שהיא כאמור עובדת שלו – בפגישה האמורה עם השופט מלצר, אף שזה לא מכבר הגיש הארגון תביעה נגד המועצה שבה תקף את החלטתי כנשיאת המועצה להעלות להצבעה את קבלתו למועצה של ארגון עיתונאים אחר. התביעה, והבקשה לצו ביניים שהוגשה עמה, נמחקו על-ידי הארגון מטעמיו, אך הדבר שב ומעיד על העמדות האופוזיציוניות של הארגון, ועל כך

שכחברת ועדת הביקורת סרגוטי לא הקפידה על התרחקות מהשתייכותה הארגונית כעובדת ארגון העיתונאים.

(ג) סרגוטי, עובדת ארגון העיתונאים, מילאה, וככל הידוע לי ממלאת גם כיום, תפקיד ביצועי גם במועצת העיתונות, של יושבת-ראש הוועדה האסטרטגית. אומנם, מילוי תפקיד זה על-ידי חברה בוועדת הביקורת אינו סותר את לשונו של סעיף 33.ב. לתקנון המועצה, שבו נקבע כי "לא יכהן אדם הן כחבר הנשיאות והן כחבר ועדת הביקורת", סעיף המבוסס על סעיף 32 לחוק העמותות, תש"ם-1980. ואולם, כהונתה של סרגוטי בשני התפקידים במקביל סותרת באופן מובהק את תכלית הסעיף, שמגמתו, כאמור בדברי ההסבר להצעת חוק העמותות, ה"ח תשל"ט 1392, 127 בעמ' 131, היא "[...] להבטיח שאדם אחד לא יכהן בשני תפקידים המייצגים אינטרסים מנוגדים [...]".

תשובתנו להאשמות אלה -

(א) ענת סרגוטי אכן תמכה במינוי מנכ"ל בשכר למועצת העיתונות. הנושא עלה במספר פורומים של המועצה והתקיים בו דיון לגיטימי חשוב. אולם, אין בינו לבין בדיקת הביקורת דבר וחצי דבר. אין אמת בטענה כאילו ענת סרגוטי הייתה מועמדת לתפקיד מנכ"ל המועצה בשכר. יאיר טרציצקי, שהיה יו"ר ארגון העיתונאים, מעולם לא הציע שסרגוטי תשמש מנכ"ל בשכר של מועצת העיתונות. כמו כן, סרגוטי אינה מעוניינת לשמש כמנכ"ל מועצת העיתונות. הטענה הזאת מופרכת מכל כיוון.

(ב) מה הרלוונטיות של זה לדוח הביקורת? הנושא אינו חלק ממסכת ניגוד העניינים.

(ג) ועדת אסרטגיה סיימה את עבודתה לפני יותר מ-10 חודשים. הדוח שלה אומץ על ידי מועצת העיתונות, בתמיכת נשיאת המועצה עצמה. העלאת הטענה הזו היום פשוט מקוממת.

❖ **הנשיאה טוענת** - וְהוֹי דָן אֶת כָּל הָאָדָם לְכַף זְכוּת. כך אני משתדלת לנהוג בכל עניין. כך גם נהגתי – ועל כך אני מצטערת – כשוועדת הביקורת, בהרכב מצומצם הכולל את סרגוטי, נטלה על עצמה את בדיקת התלונה למרות שחלק מהקשיים

שעליהם הצבעתי התקיימו כבר בשלב זה. עתה, משהסתבר כי סרגוסטי הכניסה עצמה, במהלך עבודת הוועדה, לניגוד עניינים חריף ונהגה במשוא פנים, נדרשות פסילתה ובחירת ועדה בהרכב חדש.

גם שותפותה של אילאיל שחר לשאלות ולטיטת הדוח מסבה מידה של אי-נוחות. ואולם, שחר לא הכניסה עצמה למצב חריף של ניגוד עניינים ומשוא פנים; אני מאמינה כי היא תוכל לנהוג בהגינות ובענייניות; ולכן אין לי התנגדות לכך שהיא תוכל להיבחר לוועדת הביקורת, בהרכב ייצוגי שיבדוק את העניין שבנדון.

תשובתנו להאשמה זו – ראשית, שתי חברות הוועדה, הן ענת סרגוסטי והן אילאיל שחר, אחראיות לביקורת הנוכחית, ולנוסח דוח הביקורת, באחריות משותפת ובמידה שווה. ניסיונה של הנשיאה לתקוע טריז בין שתינו אינו ראוי וחבל שכך היא עושה. שנית, לגוף העניין, לא נכנסנו למצב של ניגוד עניינים ואיננו מצויות במצב כזה. כפי שהראינו לעיל, כל טענותיה של הנשיאה בעניין זה אין להן יסוד. עשינו מלאכתנו נאמנה, ערכנו את הבדיקה במקצועיות ובקפדנות והגענו, לצערנו הרב, לממצאים ולמסקנות המתבקשות מחומר הראיות. הדוח מונח בפני המועצה ועל המועצה לדון בו לגופו ולהתעלם מניסיונה של הנשיאה למוסס את הדוח ע"י הטלת דופי אישי במי מאיתנו.

נסכם אפוא פרק זה ונאמר, שלא מצאנו בהאשמותיה האישיות של הנשיאה את ענת סרגוסטי לא דבר ולא חצי דבר שיהא בו כדי לבסס בקשת פסילה ואנו דוחות, לכן, את הבקשה הזו מכל וכל.

מכאן נעבור לשאר חלקי פנייתה של הנשיאה מ-29/09/2021, שמעבר להאשמות האישיות

כלפי ענת סרגוסטי:

הנשיאה טוענת כי - בטיטת הדוח כלולות התבטאויות קיצוניות ובוטות, המהוות לשון הרע בדרגתה החמורה ביותר – לא רק כלפיי אלא גם לגבי אחרים, ובהם נאמני ההקדש מוטי רוזנבלום ז"ל ועו"ד ליאב מנחם מנהל עיזבון קלצל. כך, למשל, נכתב:

"אין כאן אפוא עניין של צורך ב-'הבהרה' של הדברים אלא בצורך להכיר בכך שכמעט נעשה כאן מעשה חמור ביותר וכי **רק לאחר שהדברים נחשפו בידי הביקורת נבלמה הכוונה ממש על פי התהום**. אמנם, הגורם הנפגע מהתנהלות זו היה ההקדש ולא מועצת העיתונות, אולם שמה הטוב של המועצה היה גם הוא נפגע קשות אילו נעשה **מעשה כה חמור**, של **הטיית כספי הקדש בידי מי שכינה באותה עת בתפקיד נשיאת מועצת העיתונות** ומכוח תפקידה זה מינתה את **נאמני ההקדש שהיו אמורים, לפי התיכנון, להוציא לפועל את הכוונה הנלווה**". [ההדגשות הוספו]

דברים דיבתיים אלה – שאילו, חלילה, היו כלולים בדוח סופי של ועדת הביקורת של מועצת העיתונות ומאושרים על-ידי מליאתה, היו עלולים לסבך את המועצה בתביעות לשון הרע – הם שעתוק של פרסומים בעיתון שפרש מטעמיו מהמועצה. התהדרות הוועדה ב"חשיפה" כלשהי מעוררת כשלעצמה תמיהה.

תשובתנו לטענה זו – ראשית, הערה "טכנית" – את הציטוט שהביאה הנשיאה מתוך טיטת הדוח, צריכה הייתה הנשיאה להתחיל משפט אחד קודם לכן: "נודה על האמת, תשובת הנשיאה בעניין זה [בעניין הדברים שאמרה לגבי כוונתה להשתמש בכספי ההקדש למימון השוטף של המכון] רחוקה מלהניח את הדעת. בפרוטוקול הישיבה שהתקיימה ב-27.10.2020, התבטאה הנשיאה באופן ברור מאוד ובהיר מאוד ותיארה את כוונתה להשתמש בכספי ההקדש למימון שוטף של המכון". השמטת המשפט הזה בידי הנשיאה היה בה כדי לעוות אצל הקוראים את משמעות הפסקה כולה!

שנית, אכן, העובדות המתוארות בפסקה, שצוטטה לעיל מתוך טיטת הדוח – קשות הן! כמעט בלתי נתפס, שמי שכינה כשופטת במשך שנים רבות תמעד בצורה כזו. אולם, מה לעשות והראיות מדברות בעד עצמן? נדגיש, שלנשיאה

ניתנה הזדמנות נאותה להסביר את מעשיה ולסתור את המסקנה העולה לנוכח הראיות. הנשיאה בחרה, ונימוקיה עימה, שלא להתייחס לגוף העניין, שלא לטעון טענות לסתור ושלא להביא ראיות נוגדות. אין לה אפוא להלין אלא על עצמה על שלא נותרה בידינו ברירה ונאלצנו להשאיר, בדוח הסופי, את הדברים כפי שהם.

הנשיאה טוענת כי - גם השאלות שוועדת הביקורת הפנתה אליי, שנוסחו

באופן בוטה ובלתי מקובל, משקפות דעה מוקדמת וסימון מטרה מראש. רבות מהן לא נגעו למועצת העיתונות, וחלקן אף חרג מכל תפיסה לגיטימית מקובלת של תפקיד ועדת ביקורת של עמותה. וזו, לדוגמה, אחת השאלות שוועדת הביקורת הפנתה אליי:

"נודה לך אם תואילי לפרוס בפנינו במפורט ולנמק את השקפתך הערכית לגבי התנהלותך בעניינים שנדונו לעיל".

ספק רב אם פנייה גסה כזאת הולמת אפילו חקירה של המשטרה או של שירותי הביטחון בחברה דמוקרטית.

תשובתנו לטענה זו - נודה על האמת, יגענו ולא מצאנו בסיס לטענה כאילו התנסחנו, בשאלות שהפנינו למבוקרים, ובתוכם לנשיאה, באורח "בוטה ובלתי מקובל". השאלות היו ענייניות ונוסחו בנימוס ובכבוד. כך באשר לכלל השאלות וכך, בפרט, באשר לשאלה הספציפית שהנשיאה ציטטה לעיל. הוטל עלינו לבדוק במטלה זו את התנהלותם הערכית של המבוקרים בנושא ניגוד העניינים שלכאורה היו שרויים בו. לכן, אך טבעי ששאלנו את הנשיאה מהי השקפתה שלה בעניין זה. אילולא שאלנו אותה שאלה זו היינו לוקים באי מתן הזדמנות נאותה לנשיאה להסביר את התנהלותה.

הנשיאה טוענת כי - בטיוטת הדוח נעשה שימוש סלקטיבי בחומרים שוועדת

הביקורת אספה. כך, למשל, הוועדה נמנעה לחלוטין מלהתייחס למכתבו המפורט של מנהל העיזבון לנשיאות המועצה, שהיה בפני הוועדה, שתוכן הטיוטה סותר ללא הסבר את האמור בו ואף מטיל במנהל העיזבון דופי חמור. טענות הוועדה גם מתעלמות מחלקים מהתכתבות וואטסאפ של קבוצה פרטית, שאינם

מתיישבים כנראה עם דעתה הקדומה, הניכרת כבר בשאלות שהופנו אליי. טיוטת הדוח מתעלמת גם מחומר נוסף שהעברתי לה בדבר עמדתה של אחת השותפות להתכתבות הוואטסאפ, שהוועדה מצטטת בהרחבה את דבריה בהתכתבות. טוב יהיה אם המועצה ויועציה המשפטיים יבדקו אם עצם השימוש על-ידי ועדת הביקורת בהתכתבויות פרטיות, ואף בלי לציין את האופן שבו הגיעו אליה, הוא חוקי וראוי. הוועדה אף אינה מפרטת את התייחסויותיהם של אותם חברים שבטיטת הדוח נכתב כי תשובותיהם לשאלות הוועדה "הניחו את דעת הוועדה בכך שאף אחד מהם לא נכנס למצב של ניגוד עניינים".

תשובתנו לטענה זו – ראשית, בניגוד לטענת הנשיאה, מעולם לא הונח בפני ועדת הביקורת מכתב מאת מנהל העיזבון לנשיאות המועצה ואין לנו מידע על מכתב כזה ועל תוכנו. **שנית**, מכתב אחר של מנהל העיזבון, שמוען אל הנשיאה ולא אל נשיאות המועצה, מיום 16/02/2021, כן ישנו בפני ועדת הביקורת. בניגוד לטענת הנשיאה, תוכנו של מכתב זה עולה בקנה אחד עם מימצאי הביקורת ואינו סותר אותם. הנשיאה דיווחה לקבוצת המכון, הן בישיבה שהתקיימה ב-27/10/2021 והן בקבוצת הוואטסאפ בימים הבאים, על השימוש שבכוונתה לעשות בכספי ההקדש למימון הוצאותיו השוטפות של המכון, בניגוד למטרות ההקדש. מנהל העיזבון, לעומת הנשיאה, אינו מבוקר בדוח זה והדוח אינו כולל ביקורת עליו. ממילא אין יסוד לטענה כאילו הדוח מטיל בו דופי. **שלישית**, לא התעלמנו משום חלק רלוונטי של התכתבות הוואטסאפ. הנשיאה לא טרחה לפרט בטענתה על איזה חלק מהתכתובת מדובר וכיצד, לטענתה סותר אותו חלק את תמונת העובדות העולה מחומר הראיות. לפיכך, אין לנו דרך להגיב בעניין זה ביתר פירוט. **רביעית**, לטענה בדבר הדרך בה הגיעה אלינו התכתבות הוואטסאפ כבר התייחסנו בראש הדוח לעיל. **חמישית**, אכן לא פירטנו בטיטת הדוח בעניינם של המבוקרים שתשובותיהם הניחה את דעתנו. לא מצאנו, ואיננו מוצאות, כל סיבה לעשות זאת.

הנשיאה טוענת כי - למרות שביקשתי מהוועדה לקבל את כל החומר שעמד בפניה, היא לא העבירה לי את התייחסויותיהם של חברים אלה. ביקשתי מהם את השאלות והתשובות, וכולם העבירו לי אותן בנדיבותם. תשובות אלה תואמות כולן את תשובותיי. אכן איש מחברים אלה, שכולם משרתים גם כיום בהתנדבות והן במועצה והן במכון, מעולם לא היה מצוי, וכמובן אינו מצוי גם כיום, במצב כלשהו של ניגוד עניינים. ניתן לשער מדוע בחרה הוועדה למקד את ביקורתה דווקא בחברות שפרשו או העומדות לפרוש מתפקידיהן במועצה; מדוע נמנעה מלפרט בטיוטת הדוח מדוע תשובות מסוימות "הניחו את דעתה"; ומדוע נמנעה מלהעביר לי תשובות אלה. אך יהיה ההסבר לכך כאשר יהיה, גם התנהלות הוועדה בהקשר זה מעוררת תהייה באשר לשיקולים שהנחו אותה.

תשובתנו לטענה זו – תשובותיהם של מבוקרים אחרים, ככל שהוועדה איננה נסמכת עליהן בקביעת ממצאיה כלפי הנשיאה, אינן חלק מחומר הראיות ששומה עלינו להמציא לנשיאה. לגוף העניין, הנשיאה מודיעה, בגוף טענתה, כי כל החומר הזה מצוי בידה. אילו היה לה מה לטעון לגוף העניין בהסתמך על חומר זה – מי או מה מנע בעדה?

הנשיאה טוענת כי - כאמור, אין צורך שאתייחס כאן לפרטי הנושאים הנדונים בטיוטת הדוח. די בכך שאציין כי הייחוס לי של כוונות "להטות כספי הקדש" אשר אין לי, ומעולם לא הייתה לי, כל שליטה בהם, כפי שהסביר בפירוט מנהל העיזבון, הוא דיבה חמורה כלפיי וכלפי נאמני ההקדש. גם הטענות בדבר "ניגוד עניינים", על בסיס ניתוח "משפטי" שאינו ממין העניין, הן מופרכות.

תשובתנו לטענה זו – כבר הבענו לעיל את צערנו על כך שהנשיאה בחרה שלא להתייחס לממצאים. בהיעדר התייחסות כזו ובהיעדר הסבר להתנהלותה, אין בידינו אלא לצייר את התמונה העולה בבירור מן הראיות. הטענה לפיה אין לנשיאה ולא הייתה לה מעולם שליטה בכספי ההקדש נכונה ברמה הטכנית, אך אינה רלבנטית כלל לממצאי הביקורת, שלפיהם עשתה הנשיאה שימוש לרעה בתפקיד שהוטל עליה בצוואה, במטרה

לגרום לכך, שכספי ההקדש יוטו מהשימוש שנועד להם בשטר ההקדש וישמשו למימון פעילות שוטפת של המכון בראשותה. אמת היא, כפי שצוין לעיל, שהנשיאה חזרה בה ברגע האחרון מכוונתה זו, אך אין בכך כדי למנוע את הקביעה הביקורתית, המצערת מאוד, שהנשיאה פעלה כמתואר לעיל בדוח.

 הנשיאה טוענת כי - ספק רב אם סרגוסטי עצמה מאמינה בטענות אלה. אחרת לא הייתה – במקביל – מועסקת בארגון העיתונאים ומייצגת אותו במועצת העיתונות כיושבת-ראש הוועדה האסטרטגית וכחברת ועדת הביקורת, בשעה שקיים דמיון ניכר בין מטרות המועצה למטרות הארגון הקבועות בתקנונו (לתקנון הארגון ראו: <https://www.itonaim.org.il/%D7%90%D7%95%D7%93%D7%95%D7%AA-%D7%94%D7%90%D7%A8%D7%92%D7%95%D7%9F-%D7%AA%D7%A7%D7%A0%D7%95%D7%9F-%D7%90%D7%A8%D7%92%D7%95%D7%9F-%D7%94%D7%A2%D7%99%D7%AA%D7%95%D7%A0%D7%90%D7%99%D7%9D/>); ובשעה שהארגון היה שותף מרכזי להענקת פרס לעיתונאים מתוך הקרן ע"ש רחל ואורי אבנרי ז"ל ולכנס הבינלאומי לחופש העיתונות, "מבית היוצר של ארגון העיתונאים" כפי שצוין בפרסומי הארגון – כנס בינלאומי של שלושה ימים שנערך לפני פחות מארבעה חודשים, שמועצת העיתונות הודרה ממנו השנה. סרגוסטי עצמה, המועסקת כאמור בארגון העיתונאים כמנהלת תחום חופש העיתונות, התראיינה על אודות הפרס עם ההכרזה עליו. ואילו טרצ'יצקי, אז יו"ר הארגון ושושבין מרכזי של הפרס ושל הכנס, ובמקביל חבר נשיאות מועצת העיתונות, בישר לחברי המועצה על הפרס בדוא"ל בזו הלשון:

"הנה גם בשורות חיוביות: ארגון העיתונאים שמח לעדכן על השקת פרס אורי אבנרי לעיתונות אמיצה (בגובה 15 אלף ש"ח), שיוענק לעיתונאים ישראלים מצטיינים בשיתוף עם הקרן (בהקמה) על שם רחל ואורי אבנרי. [...]

זאת גם הזדמנות טובה להודות לענת סרגוסטי, שלמרות שהפנייה הגיעה אליה שלא במסגרת תפקידה בארגון העיתונאים היא ביססה את שיתוף הפעולה הזה שיתרום רבות גם לארגון וגם להנצחת מורשתו העיתונאית הייחודית של אורי אבנרי. מי ייתן שבקרוב גם למועצת העיתונות תגיע פנייה כזאת, שתאפשר לייסד פרס יוקרתי שיחולק בחסות המועצה ויתרום לחיזוק מעמדה".

והנה, בטיוטת הדוח של ועדת הביקורת נכתב כך, באשר לפנייה אל"י של מנהל העיזבון, לפני למעלה משנתיים, למנות נאמנים להקדש:

"על הנשיאה היה לשקול בעת ההיא את האפשרות להציע לנאמני ההקדש, שכאמור רצון המצווה הייתה שימונו בידי נשיאת מועצת העיתונות בתור שכזו, לחלק את שני הפרסים במסגרת מועצת העיתונות".

הדברים מדברים בעד עצמם. למען הסר ספק, וכפי שכבר הבהרתי בעבר לחברי המועצה, מועצת העיתונות מעולם לא שאפה, ואני מקווה שגם לא תשאף בעתיד, להיות מונופול על קידום הערכים של חופש העיתונות והאתיקה המקצועית, ותמיד בירכה על כל פעילות של בעלי תפקידים בה, בכל מסגרת, לקידום ערכי ליבה אלה. ממילא אין כל ניגוד עניינים – אלא אחדות עניינים – בקיום כנס חופש הביטוי ובהענקת פרס במסגרתו על-ידי ארגון העיתונאים ביוזמה של חבר נשיאות המועצה וחברת ועדת הביקורת שלה.

תשובתנו לטענה זו – ניסיונה של הנשיאה להשוות בין היחס הקיים בין מועצת העיתונות לבין ארגון העיתונאים, לבין היחס שבין מועצת העיתונות לבין המכון, נועד לכישלון. ארגון העיתונאים הוא אחד המרכיבים העיקריים בין מרכיבי המועצה. ניהול המועצה מצוי, מכוח עצם הגדרתה, בידי נציגים של כל מרכיביה ובהם הארגון. אם ארגון העיתונאים, המייצג את רוב

העוסקים במקצוע העיתונות, לא יהיה חבר במועצת העיתונות בגלל חשש לפעילות חופפת למועצה - לאן הטענה הזאת מובילה את המועצה?

אין כל דמיון בין יחס זה לבין המצב שנוצר כאשר הנשיאה החליטה להקים את המכון - שניגוד העניינים אצל הנשיאה ביחס אליו, מול חובתה כנשיאת המועצה, תואר לעיל בהרחבה - תוך שהיא נמנעת ממתן גילוי נאות למועצה על העניין.

אין צריך לומר גם, שאין קשר בין הפרס על שם אורי אבנרי לבין ענייננו. הפנייה בעניין הפרס הגיעה אל ענת סרגוסטי **שלא** במסגרת תפקידה בארגון העיתונאים, אלא משום שבמשך שנים עבדה בשבועון "העולם הזה". זוהי עובדה ידועה. הפנייה אליה הייתה פנייה אישית, והיא הייתה מתבצעת בין אם הייתה חברת ארגון, ובין אם לאו. לא זו אף זו, גב' סרגוסטי אינה חברה, כידוע, בנשיאות מועצת העיתונות ובוודאי שאיננה הנשיאה.

הנשיאה טוענת כי - מבלי לגרוע מכך, וכפי שגם עולה מהחומר שהיה בפני הוועדה, המכון הישראלי לעיתונות הוקם בעיקר כדי להשלים את פעילותם של המועצה ושל גופים אחרים, וביניהם ארגון העיתונאים, ותוך שיתוף פעולה עמם, בנושא מוזנח שבו הם אינם עוסקים - חינוך הציבור בכלל, ובני נוער בפרט, לאוריינות תקשורתית. אכן, סרגוסטי, ככל אדם, יכולה לחשוב ולדרוש אחרת (אף כי טוב היה אילו הייתה גם נאה מקיימת), אף שכאמור ספק אם זו באמת דעתה. כך או כך, ועדת הביקורת של מועצת העיתונות מצופה לפעול לפי ערכי המועצה, וביקורת על קידומם של ערכים אלה, בוודאי בדרכים ובתחומים שאינם בתחום הפעילות של המועצה, אינה עולה בקנה אחד עם תפקיד הוועדה.

תשובתנו לטענה זו - כפי שתואר לעיל בהרחבה, מחומר הראיות עולה תמונה שונה מזו הנטענת בפי הנשיאה. מעבר למה שעולה בבירור מתקנון המכון כפי שהוגש לאישור רשם העמותות בידי הנשיאה וכפי שאושר על

ידיו, די לנו אם נשוב ונצטט את הדו שיח שהתנהל בין הנשיאה לבין עו"ד
טלי ניר בקבוצת הווטסאפ:

"עו"ד טלי ניר: האם הולכים לכיוון חינוך בני נוער לכיוון חיזוק העיתונות
הנשיאה: רוצה להשפיע על דעת הקהל ומיד! חינוך זה בסדר אבל ייקח זמן".
הטענה הנוכחית של הנשיאה, שנסתרת בבירור ע"י דברי הנשיאה ב-"זמן
אמת", אין בה אפוא ממש.

ד. מסקנות והמלצות

בבואנו לנסח את מסקנות הביקורת, ועוד יותר מזה, את המלצות הביקורת, לקחנו בחשבון,
כמובן, את פטירתו המצערת של מנכ"ל המועצה בתקופה הרלוונטית, מר מוטי רוזנבלום
ז"ל. כן התחשבנו בכך שהנשיאה דאז, השופטת דליה דורנר, עזבה את תפקידה במועצה,
וממלאת מקום הנשיאה, עו"ד ארנה לין, הודיעה שהיא מתכוונת לפרוש ברגע שתיבחר
הנהגה חדשה למועצת העיתונות. בנסיבות אלה לא מצאנו לנכון להסיק מסקנות אישיות
כלשהן כלפי המנכ"ל המנוח, וכן החלטנו להימנע מהמלצות אישיות כלשהן.

יחד עם זה, החלטנו לכלול בדוח את המסקנות הנוגעות להתנהלותה של הנשיאה דאז.
זאת, באשר מסקנות אלה יש בהן כדי לאפשר הפקת לקחים ושיפור ההתנהלות בעתיד –
והרי זו מטרתו העיקרית של הליך הביקורת כולו! ההמלצות כוונתן להציף סוגיות לסדר היום,
להעלות למודעות חברי נשיאות המועצה בהווה ובעתיד עקרונות וערכים שלא היו ברורים, או
כאלה שמעולם לא נדונו, כדי לדאוג שבעלי התפקידים ונושאי המשרה במועצה ינהגו בצורה
השקופה ביותר ולא יטעו, גם בשגגה, בסוגיות של ניגוד עניינים וגילוי נאות.

מסקנות:

1. מועצת העיתונות היא גוף ציבורי, או, למיצער, דו-מהותי. מכאן, שעל נושאי המשרה בה חלות חובות מתחום המשפט הציבורי, ובהן: החובה להימנע מלהעמיד עצמם במצב של ניגוד עניינים בין תפקידם במועצה לבין פעילויות, או תפקידים אחרים, שבהם הם עוסקים - בין בשכר ובין בהתנדבות - והחובה לתת גילוי מלא ונאות באשר לעניינים העלולים, ולו למראית עין, להעמיד אותם במצב של ניגוד כזה. החובות האמורות חלות במלואן גם כשמדובר בנושאי משרה במועצה בהתנדבות.
2. על כל נושאי המשרה במועצה לראות את האינטרס של המועצה לנגד עיניהם בפעילויות שלהם בשדות, בעיסוקים ובמעגלים שמשיקים, חופפים או דומים, למטרות מועצת העיתונות ופעילות המועצה לקידום המטרות האלה. זאת, בין אם מדובר באינטרס לדאוג למשאבים חומריים של המועצה ובין אם מדובר באינטרס לדאוג למשאבים סימבוליים: מיתוג; שם טוב; יוקרה; מעמד ציבורי; קשרים בקרב קובעי מדיניות וכיוצא באלה.
3. מטרות המכון כפי שנוסחו במסמכי היסוד שלו חופפות באופן רחב למטרות המועצה.
4. פעילות הנשיאה להקמת המכון תוך כדי כהונתה כנשיאת מועצת העיתונות העמידה אותה במצב של ניגוד עניינים בין תפקידה במועצת העיתונות לבין פעילותה להקמת המכון. זאת, בעיקר, בשל האופן שבו תכננה הנשיאה לממן את פעילות המכון, ומכוונתה לתעל את חלוקת הפרסים השנתיים מאת ההקדש אל המכון.
5. ניגוד העניינים נולד קונקרטיית כאשר עלתה האפשרות המעשית להקמת המכון לעיתונות, וכאשר נדמה היה לנשיאה שקם מקור כספי למימון הקמת המכון. אלה היו כספי ההקדש, שהוקם עוד בשנת 2019 (ב-17.12.19 החליטה הנשיאה למנות את עו"ד ליאב מנחם ומר מוטי רוזנבלום ז"ל כנאמני ההקדש, והרישום עצמו הושלם סופית ביום 15.5.2019)
6. לנוכח האמור, היה על הנשיאה לתת גילוי נאות בפני המועצה, מייד עם היוולד הכוונה לפעול להקמת המכון כאמור, ולכל המאוחר בחודש אוקטובר 2020. הנשיאה לא פעלה

כך ורק ב- 14.12.2020, כאשר הפעילות להקמת המכון כבר הייתה בשלב מעשי מתקדם, מסרה למועצה מידע על כך. יתירה מזו, גם המידע שהנשיאה מסרה למועצה באותו מועד היה חלקי ומטעה.

7. יתירה מזו על פי המסמכים שבידי ועדת הביקורת, המצווה העניקה את הכוח למנות נאמנים להקדש שיוקם מכספי מכירת הדירה בברלין ל-"נשיא מועצת העיתונות" או בלשון המקור (באנגלית): the Head of the Council of Press in Israel

8. מכיוון שהתפקיד שהוטל על הנשיאה, על פי צוואת המנוחה, למנות את נאמני ההקדש, הוטל עליה בתוקף היותה נשיאת מועצת העיתונות, הרי שהחובה להימנע משימוש בסמכותה האמורה באופן שינגוד את אינטרס המועצה הייתה חייבת להדריך את פעולותיה בעניין זה שבעתיים.

9. על הנשיאה היה לשקול בעת ההיא את האפשרות להציע לנאמני ההקדש, שכאמור רצון המצווה הייתה שימונו בידי נשיאת מועצת העיתונות בתור שכזו, לחלק את שני הפרסים במסגרת מועצת העיתונות. אבל ההצעה הזאת כלל לא הועלתה בידיה בפני חברי מועצת העיתונות, כך שהעניין לא נודע ולא נדון בעת שניתן היה אולי לשנות את מהלך הדברים ולהשפיע.

10. ואילו היה ההקדש מאפשר להקצות חלק מהכספים למנהלה וארגון, על אחת כמה וכמה שהאינטרס של המועצה צריך להיות קודם, בעיני הנשיאה, לאינטרס של כל גוף אחר.

11. האופן שבו הנשיאה הציגה את השתלשלות העניינים אינו עולה בקנה אחד עם המסמכים והעובדות כפי שנאספו ע"י ועדת הביקורת.

המלצות

נקדים בראש פרק זה ונאמר, כי לנוכח המסקנות האישיות הלא פשוטות באשר להתנהלותה של הנשיאה, היה מתבקש כי הוועדה תמליץ המלצות אישיות ביחס אליה. אולם, לנוכח העובדה שהנשיאה התפטרה מתפקידה כבר בסמוך לפתיחת הביקורת

ושוב אינה נושאת בתפקיד כלשהו במועצה החלטנו כי אין טעם בשקילת המלצות אישיות כאלה ביחס אליה.

כמו כן, לנוכח התשובות שקיבלנו משאר המבוקרים באנו לידי מסקנה כי הביקורת לא העלתה די ראיות שיש בהן כדי לבסס מימצאים ביחס להתנהלות האישית של מי מהם. כפי שיפורט להלן, הוועדה כן ממליצה, במבט צופה פני עתיד, לכלול בנוהל המועצה למניעת ניגוד עניינים הוראות ברורות שימנעו כהונה במקביל כנושא משרה במועצה ובגוף דוגמת המכון.

1. ועדת הביקורת מאמינה, שבכל מקום שבו מוטלת על בעל תפקיד במועצה, מתוקף תפקידו במועצה - אקס אופיציו - מטלה, כגון מה שקרה במקרה הנוכחי, שבו קבעה המנוחה גב' קלצל בצוואתה כי בנסיבות מסוימות ימנה נשיא מועצת העיתונות נאמנים להקדש שיוסד על פי הצוואה, עליו להפעיל את שיקול דעתו בעשיית המינוי באופן שלא ינגוד את אינטרס המועצה.

2. בכל מקרה של חשש לקיומה של אפשרות ממשית לניגוד עניינים, יש לתת גילוי נאות בהקדם האפשרי, סמוך להתהוות החשש. דהיינו, לגלות למועצה את העובדות והנסיבות במלואן, כדי שתהיה בפניה אפשרות לשקול את הדרך הנאותה לניטרול ניגוד העניינים.

3. ועדת הביקורת ממליצה למועצת העיתונות לגבש נוהל למניעת ניגוד עניינים, שבו, בין היתר, ייקבע מה המידע שכל בעל תפקיד במועצה יידרש למסור ערב כניסתו לתפקיד וכן מתי וכיצד עליו לתת גילוי נאות אם וכאשר נוצרות, במהלך כהונתו, נסיבות בהן עולה חשש לניגוד עניינים בפעילותו.

4. הוועדה ממליצה גם, שבנוהל ייקבע, בין היתר, כי נושא משרה ביצועית במועצת העיתונות לא יוכל לכהן במקביל במשרה ביצועית בגוף אחר, דוגמת המכון, שהכהונה בו תעמיד את אותו נושא משרה במצב של ניגוד עניינים מול כהונתו במועצת העיתונות.

נחתם והוגש לנשיאות המועצה ב- 12.10.2021 והונח על שולחן מליאת המועצה.

ענת סרגוסטי

אילאיל שחר

